Kiracılarla ev sahipleri arasındaki münasebetler yeni esaslara bağlanacak

AKŞAM

Dünya Muharrirlerinden Tercümeler Serisi No. 50
LUIGI PIRANDELLO
Güneş ve Gölge
Türkçeye Çeviren: Semsettin Talip
Fiatı 50 — REMZİ KİTAPEVİ

Sene 24 — No. 8334 — Fiati her yerde 5 kuruş | PAZARTESİ 5 Kânunusani 1942 | Sahibi: Necmeddin Sadak — Neşriyat müdürü: Hikmet Feridun Es — Akşam matbaası

Vaşingtonda imzalanan 26 Devlet andlaşması

Almanya, İtalya, Japonya etrafında birleşen dokuz devletin, dünyayı hayat sahalarına ayıran, bu harpten doğma yeni nizama katılmaları gibi, İngiltere, Amerika, Sovyet Rusya birliğini yapan 26 devlet de demokrasilerin, harpten önceki duruma dönmek andını benimsediler.

İlk kısım devletler, daha şimdiden Avrupa yıkıntısından faydalanmış oldukları için kaderlerini, zoruzoruna Mihverle birleştirmişlerdir. İkinci bölüme giren devletlerden birçoğu bu harpte zaten yok olmuş, düşman eline geçmiş memleketler olduğu için kurtuluş yolunu büyük Demokrasilerin zaferinden umuyorlar, ve çaresiz ona bel bağlıyorlar.

Bu suretle, ortalığı ikiye ayıran sebep, hâdiselerden üstün bir politika görüşü, yahut yarınki dünya nizamı hakkında hususî bir inanç sonucu olmaktan ziyade her devletin, bu harp yüzünden, isteyerek istemiyerek içine düştüğü vaziyetin kaçınılmaz neticesidir.

Vaşingtonda imzalanan andlaşmanın büyük değimini, bir araya topladığı devletlerin çokluğunda aramamalıdır. Çünkü bunlar arasında Amerika ile İngiltereye, bu aralık, yardım etmekten ziyade zahmet verecekler haylı fazladır. Bu yirmi altılı andlaşmanın değeri, Amerika ile İngilterenin, harbin kendileri için uzun sürmesi ve çetin olması pahasına, Almanya ile ayrı sulh yapmamayı, meselâ Polonya, Çekoslovakya, yahut Kostarika razı olmadıkça Mihverle konuşup uzlaşmamayı şimdiden kabul etmiş olmalarıdır.

Amerika ve İngiltere devletleri için büyük ölçüde ahlâk prensiplerine bağlılık örneği olan bu politika fedakârlığı, önümüzdeki yıllarda her türlü uzlaşma ümitlerini de ortadan kaldırıyor. Çünkü bu 26 devletten her birinin çıkarına uygun bir anlaşma zemini bulmak, her türlü gayret ve kudreti yetkinsiz bırakacak bir iştir.

Vaşington andlaşmasının barıştan sonrası için çizdiği bazı esaslar da dikkate değer.

Bunlar arasında en ehemmiyetlisi, sulhten sonra, daha doğrusu sulh masasında, her devlet kendisi razı olmadıkça memleketlerin sınır çizilerinde hiç değişiklik olmıyacağını şimdiden adayan maddedir. Bu savaşta hizmeti gibi gelecek sulhte rolü de olmıyacak en küçük, yahut varlığı en pürüzlü bir devlet bile kendi isteğile toprak vermiyeceğine, ve bazı sınırlarda değişiklik olmadıkça uzlaşma güç olacağına göre, İngiltere ile Amerikanın 26 devlete birden bu teminatı vermeleri her devletin hakkını korumak prensipi bakımından gene büyük, alkışa değer bir fedakârlıktır.

Başka bir madde: «Bütün milletlere korunma temin edileceğini ve saldırıcı devletlerin silâhları alınacağını» bildiriyor.

Anlaşılıyor ki Demokrasiler, yarınki dünyanın rahatını ve sürekli barışını Almanya ile yardımcılarının silâhsız, kendilerinin silâhlı kalmasında umuyorlar.

Bu kararı yürütecek bütün ince noktalar bilinmedikçe birşey söylenemez. Fakat geçen harpten sonra da Almanyanın silâhları alınmıştı, kazanan devletler ise

Necmeddin Sadak

(Devamı sahife 7 sütun 6 da)

Kar dün de devam etti

Beyoğlu ve Istanbul cihetinde bazı hatlarda tramvay seferleri başladı

Kartal ve Yeşilköy civarında donmak üzere olan 3 kişi hastaneye kaldırıldı

Dün sabah saat sekizde yağmağa başlıyan kar muhtelif fasılalarla akşama kadar devam etmiştir. Sıcaklık sabahleyin sıfırın altında 6 derece idi. Öğle vakti sıfıra kadar çıkmış, akşam üzeri tekrar tekrar 4 dereceye inmiştir. Halkı en ziyade rahatsız eden nakil vasıtalarının işliyememesi ve sokaklarda yürümenin güçlüğüdür. Kar tabakasının kalınlığı mütemadiyen arttığından halk işine gücüne gitmekte çok güçlük çekiyor.

Evvelki gün hemen hiçbir hatta tramvay işliyememişti. Dün sabah Şişli - Tünel hattında tek araba olarak tramvay seferleri temin edilebilmiştir. Maçka ve Kurtuluş arabaları işliyememiştir.

İstanbul semtinde dün 12,30 dan itibaren tramvaylar işlemeğe başlamıştır. Bunlar Sirkeci - Fatih (10 tek araba), Sirkeci - Aksaray (10 tek arabadır), Edirnekapı - Topkapı, Yedikule hatları temizlenmektedir.

Bunlardan başka, Eminönü - Ortaköy, Karaköy - Ortaköy hatlarında da tramvay arabaları işlemiştir. Bu gün hava iyi olursa Beyoğlu ile İstanbul arasında seferlere başlanacaktır.

Tramvay idaresi hareket kısmı müdürü B. İsmet dün bu hususta şu beyanatta bulunmuştur:

«— Bütün amelemizi, hattâ biletçi ve vatmanları da seferber ederek yolları açmağa çalışıyoruz. Dün müteaddit arabalarımız yolda kalmıştır. Bebek - Eminönü hattı tamamile kapalıdır. Kuruçeşmede 1, Fındıklıda 3 arabamız yolda kaldı. Gece bunları sürükliye sürükliye götürmeğe çalıştık. Bozulan diğer arabalarımız da fazladır.

Yukarıda: Sokaklarda temizleme faaliyeti, aşağıda: Köprü üzerinde kardan tepeler

Gece mütemadiyen çalışarak Şişli - Tünel hattını açmağa muvaffak olduk. Birinci derecede ehemmiyet verdiğimiz bir yol da Beyoğlu - İstanbul hattıdır. Amelelerimiz büyük bir şevk ve hızla yolları açmağa çalışıyorlar. Kendilerine sıcak çay da

(Devamı sahife 7 sütun 6 da)

Mihver sulh teklif edecekmiş

İngiliz istihbarat servisi şefi bunu muhakkak sayıyor

Vaşington 4 (A.A.) — İngiliz istihbarat servisi şefi Sir Gerald Campell Vaşingtonda şu beyanatta bulunmuştur:

26 milletin münferit sulh yapmamayı taahhüt etmiş oldukları şu sırada, Mihver devletlerinin sulh teklifinde bulunmalarının hemen hemen muhakkak olduğunu zannederim. Bir takım teklifler yapılacak ve tecrübe balonları uçurulacaktır. Şimdiye kadar üç veya dört defa tecrübe balonları uçurulmuştur. Fakat müttefik milletlerin beyannamesi bütün alâkadarlara ve bilhassa Hitlere bu milletleri yekdiğerinden ayırmağa teşebbüs edenlere karşı onların verecekleri cevabın mahiyeti ne olacağını ihtar etmiştir.

Belediyenin tebliği

Apartıman, ev, mağaza ve dükkân sahiplerinden yardım bekleniyor

İstanbul Belediye Reisliğinden:

Yıllardanberi görülmemiş fevkalâde bir kış karşısında belediyemiz bütün vesaitini istimal suretile cadde ve sokakları temizlemeğe çalışmakta ise de arzu edildiği kadar amele bulamamak yüzünden medeni ve müşterek vezaifi ifa ederken karşılıklı yardım duygusunu tamamen müdrik olduğuna emin bulunduğumuz sayın halkımızın apartıman, ev, müessese, mağaza ve dükkân kapı ve önlerini kardan temizleme hususundaki yardım alâkalarını göstermeleri ve ayni zamanda caddelerdeki merdivenlerine kül dökmek suretile herhangi müessif bir kazaya meydan vermemekteki yardımı bir vazife hissi telâkkisi ola-

Memur maaşları

Yapılacak zam ne kadar olacak?

Hayat pahalılığı yüzünden memur maaşlarına bir mikdar zam yapılacağı yazılmıştı. Haber verildiğine göre zammın maaşı 50 liraya kadar olanlara % 30, 50 liradan 100 liraya kadar olanlara % 20, 100 - 200 lira arasındakilere yüzde 15, 200 liradan yukarısı için de % 10 nisbetinde olması muhtemeldir.

Kiracilarla ev sahipleri arasındaki münasebetler yeni esaslara bağlanacak

Ankara 4 (Telefonla) — Ticaret Vekâleti, Millî Korunma kanununda yapılan son değişikliklerden başka yeni bazı değişiklikler yapmak için incelemelerde bulunmaktadır. Bu değişiklikte vurgunculuğun men'i üzerinde bilhassa durulmaktadır, yiyecek maddelerile giyecek eşya satışlarında vukubulan vurgunculuğu önleyecek tedbirler alınmaktadır. Yeni proje kira bedellerini, ev sahipleri ile kiracılar arasındaki münasebetleri de yeni esaslara bağlamaktadır.

Karadenizde fırtına

İneboluya bir haftadır vapur gidemiyor

İnebolu 4 (A.A.) — Kar arasız devam ediyor. Fırtına yüzünden bir haftadır vapurlar gelemiyor. Dalgaların sürükledikleri bir serseri mayn İneboluya 5 mil mesafede bulunan Üremiye ve İlis köyleri arasındaki kayalık kıyıya çarparak patlamış ve sarsıntıdan civarda bulunan birkaç köy evinin camları kırılmıştır. Başka

Bardia'da 7000 esir alındı

İngiliz tebliği, bu esirlerden 1000 inin Alman olduğunu bildiriyor

Kahire 4 (A.A.) — Orta Şark umum İngiliz karargâhının tebliği:

Bardiada alınan esirlerin sayısı şimdi 7.000 tahmin edilmektedir. Bunun bini Almandır. Muharebe sahasının temizlenmesine devam ediliyor.

Agedabya çevresinde topçumuz ve hava kuvvetlerimiz faaliyette bulunmuştur. Bir çok ehemmiyetli hedeflere tesirli taarruzlar yapılmıştır. Akıncı kollarımız da geniş bir cephe üzerinde düşmanı hırpalamağa devam eylemişlerdir.

Bir muharebede, üç düşman tankı tahrip edilmiş ve bir tankın da alevler içinde çekildiği görülmüştür. Başka bir muharebede iki tank ve bir kaç düşman arabası hasara uğratılmış ve az miktarda Alman esiri alınmıştır.

Dikkatler:

Beceriksizlik

Fazlaca kar yağdı diye tramvaylar işlemedi.

İstanbul büyük kar memleketi değildir. Sibirya gibi kış teşkilâtımız olamaz. Fakat İstanbul hiç kar yağmıyan şehir de değildir. Ona göre tertibatımız olmak gerektir. Nasıl ki 1929 da daha fazla kar yağdı, tramvaylar gene durmamıştı. Tramvay yollarını açmak, en basit, en kolay bir iştir. Elverir ki düşünen, bilen olsun.

Bes gün kar yağması bir çok teşkilât noksanlarını meydana çıkarıyor. Şehir, hiç olmazsa, bu bakımdan ders alsın, ilerisi için istifade

BU SABAHKİ TELGRAFLAR

Eden'in dün geceki beyanatı

Ruslarla harbin sevk ve idaresinde tamamen mutabık kaldık

Sulh şartları ve harpten sonra emniyet meselesi hakkında da iptidaî müşaverelerde bulunduk

Londra 5 (A.A.) — B.B.C.: İngiliz Hariciye Nazırı B. Eden dün akşam radyoda, Moskovada yapmış olduğu görüşmeler hakkında beyanatta bulunmuş ve demiştir ki:

— B. Stalin ve Molotofla Kremlinde yapmış olduğum müzakereler, geçen harptenberi Sovyet Rusya ile yapılmış olan her hangi müzakereden daha şümullü olmuştur. Görüşmelerimizin ilk safhası harbin sevk ve idaresine münhasır kalmıştır.

Dileyicilerim, bu hususta fazla malûmat veremiyeceğimi takdir ederler. Hâdiselerin kanaatverici olduğunu ve harbin sevk ve idaresine aid bütün meselelerde Sovyet Rusya ile ayni gayeleri güttüğümüzü söylerken, alelâde diplomat lisanını kullanmıyorum. Sözlerim, o derece hakikate uygundur. Yalnız bu hakikat Moskovaya seyahatimin ne kadar kıymetli olduğunu gösterir.

Moskova konuşmalarında zaferden sonra sulh ve emniyetin tesisi müzakerelerine de büyük ehemmiyet verilmiştir.

İstikbalde bir Alman tecavüzüne meydan verilmemesi için alınacak tedbirler ve sulh şartları hakkında müşaverede bulunduk. Bu meseleler hakkında yalnız bizim ile Sovyetler birliğinin bir karar alamıyacağımız tabiidir. Dominyonlar, Birleşik Amerika ve diğer müttefik devletlerle sıkı müşaverelerde bulunmak lâzımdır. İstikbale ümidle bağlanmalıyız. Bu meseleler hakkında Sovyetlerle münakaşaya başlamamız çok faydalı olmuştur.

Rus - İngiliz işbirliğinin güçlüklerini inkâr edemeyiz. Mazinin anlaşmazlıkları le iki tarafın idare şekillerinde büyük tezadlar mevcuddur. Fakat bunlar, İngiliz - Sovyet işbirliğine mâni olamaz. Bir memleketin dahili idaresi bizi alâkadar etmez. Asıl ehemmiyeti haiz olan nokta, o memleketin beynelmilel işlerde takip ettiği hareket hattıdır.

Nereye gitmiş isem, Rusların itimat ve azmiyle karşılaştım. Ruslar, Alman askeri makinesinin çok kuvvetli olduğunu biliyorlar. Fakat Almanların hakkından geleceklerine kanidirler. Ruslar çok kuvvetlidirler. Almanlar, insafsız Rus kışına da çarpmışlardır. Hitler istediği yalanları söylesin, fakat bir kış seferine hazırlanmadığı aşikârdır.

Alman esilerini gördüm ve kendileriyle görüştüm. Üniforma ve kaput-

Wavell, son zaferden eminim, diyor

Vaziyet belki muvakkat bir zaman için daha fazla aleyhimize dönebilir

Fakat neticede düşmanı mutlaka yere sereceğiz. O zamana kadar azimli davranmalıyız

Londra 5 (AA.) — Pasifikte müttefikin kuvvetleri başkumandanı general Wavell, yeni vazifesine hareket etmezden evvel Yeni Delhi'de beyanatta bulunarak demiştir ki:

— İki noktaya dikkati çekmek isterim: 1 — Son zafer müttefiklerindir, 2 — Uzak Doğuda vaziyet düzelinceyeye kadar daha buhranlı günler geçirmemizin muhtemel bulunmasıdır.

Vazifemin ne kadar ağır ve mesuliyetli olduğunu biliyorum. Japonlar, her hangi baskıncı mütecavizin kazanacağı üstünlüğü şimdilik temin etmişlerdir Vaziyet, muvakkat bir zaman için daha fazla aleyhimize dönebilir. Fakat ergeç lehimize dönecektir.

Kuvvetlerimizi toplıyarak düşmana darbeyi indirinceye kadar azimli davranmalıyız. Düşmanı mutlaka yere sereceğiz.

Vaşington harp kabinesi

B. Roosevelt kongre için mesajını hazırlıyor

Londra 5 (A.A.) — İngiliz - Amerikan harp kabinesi, dün B. Rooseveltin ve B. Churchillin iştirâkiyle toplanmıştır. B. Roosevelt, kongreye göndereceği mesajı kaleme almak için dün öğleden sonra meşgul olmuştur. B. Rooseveltin bu mesajına büyük ehemmiyet verilmektedir.

Bu sabahki telgrafların devamı 2 nci sahifede

ları gayet ince ve fena cinstendir. Yün yelekleri de inceciktir. Bunlar vücudü sıcak tutamıyor. Esasen Alman askerleri, bunları çekerek, donmak üzere bulunan parmaklarını sarmışlardı. Esirler, bütün Alman ordusunun ayni şekilde giyinmiş olduğünü söylemişlerdir. Yalnız S. S. kıtaları daha iyi ve daha kalın giydirilmişlerdir.

Müteakiben B. Eden harp yüzünden verimleri kesilen Rus fabrikalarının imalâtı, şaşılaşak derecede arttığını, İngilterenin göndermekte bulunduğu malzemeden de çok istifade edilmekte olduğunu ilâve etmiştir.

— Evvelâ Sirkeciye indim, tramvaya bindim, Beyazıd'a çıktım. Oradan aktarma ile Fatih'e geldim de Harbiye'ye gitmek için bu sandalyayı elde edebildim!...

— Aman birader, kıymetini bil!.. Bu tramvay sandalyası değil âdeta devlet sandalyası!

Dün Geceki ve Bu Sabahki Haberler

BU SABAHKİ TELGRAFLAR

Almanlar üç müdafaa hattı hazırlıyorlar

Bu hatlar derinliğine yapılmakta olup, Rus mukabil taarruzunu durdurmak içindir

Nev - York 5 (A.A.) — Nev - York Times gazetesinin Stokholm'daki hususi muhabiri telgrafla şu haberi vermektedir:

Sovyet mukabil taarruzunu durdurmak için Almanlar derinliğine üç müdafaa hattı inşa etmektedirler. Bunlardan ikisi Polonya'dadır.

Almanya'nın müdafaası için hazırlanan üçüncüsü ise eski Polonya - Alman hududu uzunluğundadır.

Bu hatlardan birincisi eski Rus - Polonya hududu üzerindedir. Almanlar burada Stalin hattı üzerinde süratle istihkâmlar inşa etmektedir. Fakat bu istihkâmlar şimdi aksi istikamete çevrilmektedir. Bu hat Minsk'in garbinden geçmekte ve Pinsk batakhk bölgesini kaplamaktadır.

Daha kuvvetli olan ikinci hat ise Bug ırmağını takip etmektedir. Burada Almanların işi o kadar güç değildir. Çünkü Almanlar Polonya'nın işgalinden sonra Alman - Rus münasebetlerinin iyi olmasına rağmen lâzım gelen işlere başlamış bulunuyorlardı. Rus muvaffakıyetleri üzerine Almanlar ilkkânunun başlangıcında Alman zaferleri üzerine yarıda bırakılan tahkimat işlerine tekrar başlamışlardır.

Oder nehri uzunluğunca giden üçüncü hat Almanların Rus taarruzundan endişe ettiklerini ve Sovyetlerin bir yarma hareketi derpiş ettiklerini göstermektedir.

Bu istihkâmlarda en güç şartlar altında 60 binden fazla Polonyalı çalışmaktadır.

Ruslar Borovsk şehrini almışlar

Londra 5 (A.A.) — B. B. C.: Mojaisk'te bulunan Alman kuvvetleri için tehlike artmaktadır. Dün geceki Rus tebliğine göre, Ruslar Mojaisk'in 40 kilometre cenubu şarkisinde ve Maloyaroslaveç'in 35 kilometre şimalinde bulunan borovsk şehrinini almışlardır

Ayni tebliğe göre, Ruslar merkezde kanlı muharebeler neticesinde Almanları yeni müdafaa mevzilerini sağlamlaştırmaktan menetmişler, düşmana insanca ve malzemece ağır zayiat verdirmişlerdir.

Müstahkem bir adaya Japon taarruzu

Londra 5 (A.A.) — B. B. C.: Japonlar Manilâ'yı aldıktan sonra, şimdi Corregider müstahkem adasına tarruza başlamışlardır. Adaya hücum eden düşman tayyarelerinden dördü düşürülmüş, birçokları da hasara uğratılmıştır. Luzon adasında, Japonlar, Manilâ'nın şimali garbî istikametine çekilmiş olan Amerikan kuvvetlerine taarruz etmektedirler.

Japonların Cavite'de 17 Amerikan muhribile 25 tahtelbahirini tuzağa düşürdükleri hakkındaki iddiaları Vaşingtonda katiyetle yalanlanmış, halka böyle uydurma haberlere inanmaması tavsiye ve oradaki Amerikan gemilerinin birliklerinin vaktinde çekildikleri ilâve edilmiştir.

Japonlar, Filipinlerde Avrupalılara fena muamele yapmağa başlamışlardır. En haşin muameleyi Amerikalılara yapıyorlarsa da, İspanyol, Alman ve İtalyanlara da iyi muamele yapmıyorlar.

Yugoslav çetecileri reisi general oldu

Londra 4 (A.A.) — Yugoslav çetecileri reisi albay Mihailoviç Kral Piyer tarafından generalliğe yükseltilmiştir. Bilindiği üzere Mihailoviç Yugoslav mukavemetini idare etmektedir.

Kral Piyer bütün dünya Yugoslavlarına radyoda verdiği bir nutukta onları Mihailoviç kuvvetlerine katılmağa çağırmıştır.

Ingiltere - Sovyetler görüş birliği

B. Kalinin ile İngiltere kralı arasında hararetli telgraflar teati edildi

Londra 4 (A.A.) — Moskova radyosu Sovyetler Birliği hükûmeti reisi Kalenin'in İngiliz Kralına aşağıdaki telgrafnameyi gönderdiğini haber vermektedir:

«Majestenizin yeni sene hakkındaki samimî temenniyatını ile harpte iyice tecrübe görmüş olan ordu ve donanmanızın muvaffakiyeti hakkındaki temennilerini lûtfen kabul buyurmalarını rica ederim.

Müşterek düşmanımız olan müteca[illegible] Almana karşı yapmakta olduğumuz mücadelede bahis mevzuu teşkil etmekte bulunan bütün meselelere müteallik noktai nazarlardaki ahenk, İngiliz Hariciye Nazırının Moskovayı ziyareti esnasında daha ziyade kuvvet bulmuştur. Noktai nazarlardaki bu birlik, zaferimizin ve zaferden sonra gerek kendimizin gerek sulha meftun olan bütün milletlerin menfaatine uygun olarak sarfedeceğimiz müşterek faaliyetin en iyi garantisidir.»

Kral Altıncı George şu suretle mukabelede bulunmuştur: «Reis Efendi, yeni sene hakkındaki en iyi temenniyatımı ve daha şimdiden müşterek düşmanın hezimetini yakınlaştırmak için bir çok şeyler yapmış bulunan kahraman Sovyet ordularının muvaffakiyetinin devamı temennilerimi lûtfen kabul buyurunuz. Hariciye Nazırımla U.R.S.S. hükûmeti şefleri arasındaki müzakerelere muttali olmakla bahtiyarım. Görüşmeler esnasında hüküm sürmüş olan noktai nazar ahengi harp zamanında ve harpten sonra sulhün tensiki hususunda milletlerimizin ittifakını takviye edecektir.»

B. Mussolininin direktifleri

Kont Ciano da dün bir nutuk söyledi

Roma 4 (A.A.) — B. Mussolini dün Venedik sarayında Faşist partisi idare heyetini kabul etmiştir. Partinin yeni umumî kâtibi B. Vidussoni söylediği bir nutukta milletin Duçeye ve zafere olan sarsılmaz itimadını bir kere daha belirtmiştir.

B. Mussolini bütün İtalyan milletini bir tek kitle haline getirmek için muhtelif sahalarda ne suretle çalışmak gerektiği hususunda parti idare heyetine direktifler vermiştir. İtalya Başvekili bu kitlenin enerji ile azim ve iradeden yoğrulmuş bir kuvvet teşkil etmesi lâzım geldiğini söylemiştir. B. Mussolini bundan başka iki dünya arasında yapılan ve İtalyan milletinin hayatile ilgili olan bu mücadelede zafere erişmek için bütün İtalyanların Mihver ve Üçlü pakt arkadaşlarile birlikte ve azimle çalışması lâzım geldiğini de ilâve etmiştir.

Kont Cianonun nutku

Roma 4 (A.A.) — İtalyan Hariciye Nazırı Kont Ciano 3 sonkânun 1925 tarihinin 17 nci yıldönümü münasebetile dün öğleden sonra Bolonyaya gelerek refakatinde İtalyanın Berlin Büyük Elçisi B. Alfieri bulunduğu halde Medica tiyatrosuna gitmiştir. Burada büyük bir dinleyici kütlesi önünde nutuk söyliyen Hariciye Nazırı bilhassa şöyle demiştir:

«Avrupa meselelerini halletmek için Duçenin yaptığı bütün teşebbüsler İtalyanın eski müttefiklerinin İntirasları dolayısile akim kalmıştır. İngilterenin bir taraftan bizimle müzakerelerde bulunurken diğer taraftan Atina ve Belgrad hükûmetlerile İtalyayı kendi denizinde boğmak gayesini takip eden bir suikasd hazırladığını gösteren elimizde münakaşa götürmez deliller vardır. Gerektiği vakit bunu isbata hazırız.

Bu harbin mesullerini bulmak için arşivleri karıştırmak lüzumsuzdur. Bütün dürüst insanlar ve milletler bu mesulleri biliyorlar.

Bu harbin mesullerini aramak için açılacak dava başlayacağı zaman İtalyanın suçlular sırasında değil, İttiham edenler arasında bulunacağı muhakkaktır.

Kremlini kim ortadan kaldırırsa dünya medeniyetini kurtarmış olacaktır. Bu hususta ne İngiliz ne de Amerika hayallere kapılamaz.

Harp vaziyeti

Gl. Wavell güç şartlar içinde işe başlıyor

Şark cephesinde Sovyetler bazı köyleri geri aldılar- Libya cephesinde bir duraklama vardır

General Wavell'in Malezya, Felemenk Hindistanı ve Filipin adalarındaki Müttefik kuvvetler Başkumandanlığına tayin edilmesi Amerikada büyük memnuniyetle karşılanmıştır. Bütün Amerika gazeteleri bu münasebetle makaleler yazıyorlar ve taylnin isabetinden bahsediyorlar. General Wavell yalnız kara kuvvetlerine değil, deniz ve hava kuvvetlerine de kumanda edecek, bunları münasip gördüğü yerlerde toplayacak ve lüzumlu gördüğü hareketlerde kullanacaktır. Müttefik kuvvetler Uzak Şarkta şimdiye kadar, dağınık bir surette harbetmişlerdir. Bu, kendilerini zayıf düşürüyordu. Bir Başkumandan tayin edilmesi daha ilk gündenberi lâzımdı. General Wavell'in kumandayı ele aldıktan sonra vaziyette az çok bir değişiklik olması, dağınık kuvvetlerin esas mevzileri müdafaa etmek için bir araya toplanması beklenebilir.

Maamafih generalin güç şartlar içinde işe başlayacağı muhakkaktır. Filipin adaları hemen tamamen Japonların eline geçmiştir. Amerikalılar yalnız adanın bir kısmını ve Manilla körfezinin ağzındaki müstahkem Corregidor adasını ellerinde tutuyorlar. Bu mevziler de mütemadiyen bombardıman edilmektedir.

Japonlar Filipin adalarının en cenubundaki Sulu adalarını ele geçirmişlerdir. Sulu Felemenk Hindistanının Borneo adasına pek yakındır. Borneonun şimal kısmı esasen Japonların elindedir. Japonlar Borneodan sonra Sumatra adasına taarruz ederler ve burasını işgal edebilirlerse Singapur hemen hemen muhasara edilmiş olacaktır. General Wavell'in bu tehlikeye karşı tedbirler alması beklenebilir.

Malezyaya gelince, İngilizler Kuantandan cenuba doğru çekilmişlerdir. Perak cephesinde yeni bir hâdise yoktur. Japon tayyareleri Singapura mütemadî akınlar yapıyorlar.

Birmanya hududunda Japonlarla Britanya kuvvetleri arasında bazı çarpışmalar olmuştur. Bazı Japon müfrezeleri Viktoryanın şimaline girmişler, fakat sonra geri çekilmişlerdir.

Şark cephesi: Şark cephesinde Sovyet kuvvetleri yeniden bazı köyleri ele geçirmişlerdir. Sovyet kıtalarının şimal ve cenuptan Mojaisk'i çevirmek ve Almanları geniş bir çekilmeğe mecbur etmek istedikleri anlaşılıyor.

Son günlerde Rus süvarileri büyük faaliyet göstermişler ve Alman hatlarına hücumlarda bulunmuşlardır. Alman menbaları bu hücumların büyük zayiat verdirilerek tardedildiğini bildirmektedir.

Libyada: Libyada muharebede bir duraklama vardır. Agedabia'da yalnız keşif müfrezeleri faaliyeti olmuştur. Buna mukabil tayyare faaliyeti büyüktür. İki taraf da karşısındakinin gerilerine taarruz ederek ikmal hatlarını bozmağa çalışıyor.

Muğlada bir ziraat mektebi açılacak

Ziraat Vekili, patates ve mısır ziraatinin bu yıl üzerinde önemle meşgul olunacağını söyledi

İzmir 4 (Telefonla) — Ziraat Vekili B. Muhlis Erkmen bugün Bornova Ziraat mektebinde şerefine verilen çayda hazır bulunmuş ve alâkadarlarla ziraî istihsalin arttırılmasını konuştuktan sonra gazetecilere beyanatta bulunmuştur. Vekil Dalama çifliğinden de bahsederek demiştir ki:

«Seyahatimden memnunum. Muğladaki Dalama çifliğini beş altı yıl önce görmüştüm. Burası Devlet Ziraat işletmesine geçeli henüz iki yıl olduğu halde arada büyük fark vardır. Çiflik yakın bir zamanda her yönden büyük ve önemli bir teşkilât olacaktır. Burada bir ziraat mektebi kurmağı da tasarlıyoruz. İzmirdeki ziraatçilerin bir yıllık çalışmalarından memnunum.

İzmirde pulluk uç demiri ve sair istihsal düzenlerile de meşgul oldum. Demir âleti yapanlarla konuştum. Sanat okulunu gezdim. Yarın bu zevatla bir toplantı yaparak istihsal düzenlerinin mümkün olduğu kadar çoğaltılmasını konuşacak ve her çifçinin muhtaç olduğu düzenlerinin bir kısmını temin edecek, ayni zamanda da İzmir sanatkârlarına geniş bir iş sahası açmış olacağız. Yazlık mahsulden bilhassa patates ve mısır, bu yıl üzerinde önemle duracağımız işlerdendir.»

Vekil bugün de tedkiklerine devam edecek ve çarşamba günü Ankaraya dönecektir.

Malta'ya hava akınları

Sivil halktan ölenler ve yaralananlar var

Malta 4 (A.A.) — Resmen bildirildiğine göre, cuma akşamı bir takım düşman tayyareleri Maltaya bombalar atmışlardır. Tayyare karşıkoyma bataryaları düşmanın bir bombardıman bir de av tayyaresini hasara uğratmıştır. Bir takım düşman tayyareleri muhtelif mahallere bombalar atarak sivil ahaliye ait emlâki hasara uğratmışlardır. Bir takım kimseler telef olmuş, bir kısım insanlar da ağır surette yaralanmıştır.

Uludağ otelleri tıklım tıklım dolu

Bursa 4 (A.A.) — Kadın, erkek bir çok sporcular şehrimize gelmiştir. Uludağa çıkanların sayısı her gün biraz daha artmaktadır. Dağ otelleri tıklım tıklım dolmuş bir haldedir.

Filipinlerde harekât

Amerikan kuvvetleri Balangadan geri çekiliyorlar

Filipinlerde bir üs 4 (A.A.) — (Domei):

Kan dökmeksizin Manilaya girmeğe muvaffak olan Japon kuvvetlerinin bir kısmı, Manila koyunun şimal batı kıyısı boyunca kaçan düşmanı kovalamaktadır. Düşman Balangadan da geri çekilmektedir.

Japon hava kuvvetleri, bu sabahtan beri, Luzonun doğu kıyısında düşmanın elinde kalmış biricik üssü teşkil eden İbayı bombardıman etmektedir, Japon tayyareleri, Bataan yarımadasının batı kıyısı boyunca kaçan kamyon kollarını da bombalamıştır. 1 sonkânundan 3 sonkânuna kadar Japon hava kuvvetlerinin tahrip ettikleri kamyonların sayısı 146 ya çıkmıştır.

Maliye Vekili Ankaraya döndü

Bir müddet evvel şehrimize gelen Maliye Vekili B. Fuad Ağralı, dün akşam Ankaraya gitmiştir.

Singapur bombardıman edildi

Japon tayyareleri bir Avustralya hava meydanına da taarruz ettiler

Singapur 4 (A.A.) — İngiliz Uzak Şark tebliğinde kaydedildiğine göre gece Perak'ın şimal cephesi üzerinde düşmanın tazyiki devam etmiştir.

İngiliz kıtaları daha cenupta bulunan mevzilere doğru çekilmişler ve kendilerini zırhlı arabalarla takip eden düşmana kayıplar verdirmişlerdir. İngiliz Borneosundan alınan haberlere göre düşman dün Drunecı'nin takriben 150 kilometre şimalinde bulunan Wetoo'ya asker çıkarmıştır.

Gece İngiliz tayyareleri Malezya sahilleri açığında düşman gemilerini bombalamış ve makineli tüfek ateşine tutmuştur. Karanlık dolayısile neticeler müşahede edilmemiştir.

Dün gece 24 Japon tayyaresi Singapuru bombardıman etmişlerdir. Hasarat ehemmiyetsizdir. Siviller arasında bir kaç ölü ve yaralı vardır. İngiliz - Amerikan hava teşkilleri dün sabah Thailandda kâin Rahentak'a taarruz etmişlerdir. İki düşman avcısı düşürülmüş ve yerde 4 tayyare tahrip edilmiştir.

Melbourne 4 (A.A.) — Hava tebliği: Uzun menzilli Japon bombardıman tayyareleri Bismark takım adaları üzerinde bir keşif uçuşu yapmışlar ve Rabaul'da Avustralya hava kuvvetlerine ait bir tayyare meydanına taarruz etmişlerdir. Atılan bir kaç bomba ile hava meydanının tesisatı hafifçe hasara uğramıştır.

Brest belediyesinin vazifesine son verildi

Paris 4 (A.A.) — Brest belediye reisi ile belediye meclisinin vazifelerine son verilmiştir.

Bulgaristanın yeni bir kararı

Ege denizinde işgal altındaki adalar limanlarına işlemek üzere 40 gemi yapılacak

Londra 4 (A.A.) — Güvenilir kaynaklardan gelen haberlere göre, Bulgar deniz tezgâhlarında faaliyet artmıştır. Varna ve Burgaz tezgâhları büyütülmüştür.

Bulgar hükûmeti Tuna üzerinde yeni liman tesisleri kurmağı tasarlamaktadır.

Bulgar hükûmeti bundan başka 40 gemi yapmağa da karar vermiştir. Bunlar 120 den 6.500 tonilâto arasında yolcu ve yük vapurları ve 3.000 tonilâtoluk sarnıç gemileri olacak ve Karadenizde işleyecektir.

Londra 4 (A.A.) — Britanova: Salâhiyettar bir menbadan öğrenildiğine göre Bulgaristanın Karadenizdeki Burgaz ve Varna limanlarında mühim tesisler ve yeni doklar vücude getirilmektedir. Bu genişleme plânı Almanyanın Karadenizde kontrol kurmak siyasetile alâkadardır.

Diğer cihetten Tuna üzerinde yeni nakliyat kolaylıkları, Burgaz ve Varnada eşya depoları tesisi ve Bulgar deniz ticareti için 220 ile 6000 ton arasında vapur inşası derpiş edilmektedir. Bu vapurlar Karadenizde ve Bulgaristanla Ege denizinde işgal altında bulunan adaların limanları arasında işleyecektir.

San Fransisko'da hava tehlikesi işareti

San Fransisko 4 (A.A.) — San Fransiskonun ve «Bay» nahiyesinin karanlıkta kalmasını intaç eden bir hava tehlike işareti verilmiş ve saat 2,35 den 3,35 e kadar devam etmiştir.

12 ilkkânundanberi ilk defa olarak San Fransiskoda düdüklerin çaldığı işitilmiştir. 12 ilkkânunda ışıkların söndürülmesi iki saat devam etmişti.

Askerlerimize kışlık hediye

Demirci 4 (A.A.) — Kahraman askerlerimize kışlık hediye temini için teberrü devam etmektedir. İlk parti 300 lira toplanmış ve Kızılay Cemiyetine verilmiştir.

Harp tebliğleri

Alman tebliği

Berlin 4 (A.A.) — Alman orduları başkumandanlığının tebliği:

Doğu cephesinin cenup kesiminde büyük soğuklar dolayısile askeri hareketler mevzii keşif teşebbüslerine ve topçu faaliyetine inhisar etmiştir.

Merkez ve şimal kesimlerinde düşman taarruzlarına devam etmiştir. Bu taarruzlar bir kısmı karşı taarruzlarla bir kısmı da şiddetli muharebeler neticesinde olmak üzere püskürtülmüştür. Mevzii mahiyette yarmalarda tasfiye edilmiştir.

Alman hava kuvvetleri gece ve gündüz Feodossia tayyare meydanına taarruz etmiştir. Yerde müteaddit tayyareler tahrip edilmiş veya hasara uğratılmıştır. Limanda küçük bir ticaret gemisi batırılmıştır. Bir büyük vapurla bir yüzer vinç ağır hasara uğramıştır.

Başlıca hedef Moskova çevresi olmak üzere yürüyüş halinde bulunan Sovyet asker ve taşıt kollarına, taarruza hazır tanklara, demiryollarına ve tayyare meydanlarına karşı da hava taarruzları yapılmıştır. Düşman bu taarruzlarda insanca ve malzemece pek büyük kayıplara uğramıştır.

Uzak şimalde, Murmansk demiryolu bomba taarruzlarile birçok yerlerde kesilmiştir.

Şimali Afrikada, her iki tarafın şiddetli devriye faaliyeti olmuştur.

Agedabya çevresinde münferit İngiliz taarruzları akim kalmıştır.

İngiliz donanması ilkkânun ayı içinde de ağır kayıplara uğramıştır. Alman deniz ve hava kuvvetleri 3 kruvazör, bir tayyare gemisi, destroyer, üç hücumbotu, bir topçeker ve bir denizaltı batırmışlardır. Bundan başka 6 kruvazör, 3 destroyer, 4 hücumbotu, 1 mayn, 2 devriye ve 2 denizaltı gemisi, bir kısmı ağır olmak üzere, hasara uğramıştır.

İlkkânun ayı içinde, İngiliz taşe gemilerine karşı yapılan savaşta yekûnu 257,200 tonilâto tutan 74 düşman ticaret gemisi batırılmıştır. Bunun 115,700 tonilâtoluk 29 unu Alman denizaltıları batırmıştır.

Sovyet tebliği

Moskova 4 (A.A.) — Sovyetlerin yarı gece tebliği:

Üç ikincikânunda cephenin birçok kesimlerinde düşmanın mukavemetini kırarak kıtalarımız ilerlemişler ve birçok meskûn mahalleri işgal etmişlerdir. 2 İkincikânunda 5 Alman tayyaresi tahrip edilmiştir.

3 İkincikanunda Moskova yakınında 2 Alman tayyaresi düşürülmüştür.

Moskova 4 (A.A.) — Sovyet umumî karargâhının hususî tebliği bildiriyor: Cenup garp cephesinde Sovyet kıtaatı 25-31 ilkkânun içinde 22 tank 122 top, 128 mitralyöz ve 1000 tüfek zaptetmişlerdir. Bu kıtalar, iki genel kurmay karargâhını, 745 kamyonu, 5 tankı, birçok topu ve 552 furgonu tahrip etmişlerdir. Almanlar bu devre esnasında bu cephede 28 ilkkânundan 2 sonkânuna kadar 10,000 kişi zayi etmişlerdir.

Kırımda Sovyetler 3000 tüfek, 50 mitralyöz ve 250 kamyon zaptetmişlerdir. Muharebenin tek bir kesiminde Almanlardan 2000 kişiden fazla telefat vardır.

Hava kurumuna teberrüler

Safranbolu 4 (A.A.) — Türk Hava Kurumuna teberrü devam etmektedir. Bayram münasebetile Konarı köyü 700, Yazı köyü 350, Yörük de 250 lira vermişlerdir.

Kanada'ya 1,000 Alman esiri geldi

Ottawa 4 (A.A.) — İngiltereden Kanadaya yeniden 1.000 kadar Alman esiri gelmiş ve bunların Ontario'nın şimalinde enterne edilmiş oldukları haber verilmektedir.

Şişlide yangın

Şişlide Âbidelhürriyet caddesinde 141 numaralı avukat B. Esad Muhlisin üç katlı ahşap evinde, dün gece yarısından sonra yangın çıkmıştır. Yangının çıktığı üst kat yandıktan sonra itfaiye tarafından söndürülmüştür.

Ne demeli?

Bir çok işler dolayısile gazetelerde «tehir» kelimesi kullanılıyor. Tehir, teehhür gibi kelimeler için türkçe buluşlara ihtiyaç yoktur, tam ve güzel karşılıkları vardır.

Tehir edildi
Teehhür etti
dememeli;
Geri kaldı, geri bırakıldı, gecikti
demeli!

AKŞAMDAN AKŞAMA

Kasabalı ve köylü kadınların kılıkları

Bir gün bana, yabancı dil bilmeyen, arsıulusal anlamları da kavramamış bulunan tanışlarımdan biri:

— Kuzum! demişti. — «Statik» ve «dinamik» diye iki söze raslıyorum. Biribirinin zıddı olan bu tabirler türkçemizde de kullanılmağa başladı. Bir misalle anlatır mısınız? Ne demekmiş?

Uzun uzadıya tarife kalktımdı: «Dinamik, mahiyetinde sürekli kıpırtı bulunandır. Statik ise üzerinde değişmezlik, kımıldamazlık olandır!» diye kem küm etmiştim. Örnek olarak: «Disk atan Yunan heykeli dinamik, Mısırlıların Sfenks'i ise statiktir!» demiştim. Amma, bütün bu sözlerimle karşımdakine şöyle sağlam bir fikir veremediğimi ben de anlamıştım.

İç Anadoluda gezip durürken, birdenbire, Arşimed gibi:

— Evraka! — dedim.

Yolun bir tarafından, memur, müteahhit ve mühendis ailelerinin türlü fantezi şapkalı, fantezi mantolu kadınları, grup halinde, kimbilir kimin çayında eğlenmekten geliyorlardı.

Yolun öte tarafından da yine bir grup kadın baska manadaki çaydan gelmekteydi: Dokuma bezlerini yıkamışlar, çamaşır sepetlerini başlarının üstüne koymuşlar. Bütün gayretleri muvazeneyi kaybetmemek! Amma, ondan da daha fazla emeği, yüzlerini göstermemeğe sarfediyorlar.

Dinamiğe misal:

Şehirli kadınlarımızın boyuna değişen ve bizleri yıkan giyim kuşam modası.

Statiğe misal:

Kasaba ve köy kadınlarımızın nice asırdır, bunca devrimlere rağmen şu kadarcık bile bir değişme, bir tesir altında kalma istidadını göstermiyen modaları.

Biri ne kadar ifratsa öbürü de o kadar tefrit... Bu hal, Türk kadınını, iki ayrı milletin insanı imiş haline sokuyor...

Rejimimizin inkılâpları, erkekler için mecburî kıyafetleri kanunlaştırdı. Kadınları ise, şu düşünceyle serbes bıraktı idi:

— Biri ötekine üzenerek, devrimizin ihtiyaçlarına uygun kılık, tabakadan tabakaya yayılır.

Amma, böyle olmadığını on yedi senelik sınama açığa vuruyor. Karadeniz vilâyetlerini baştan aşağı dolaşmıştım. Yaşlı bacılar gibi filiz gibi tazeler, peştemallara bürünmüş öcü halinde tek gözlerile bakıyorlar. Orta Anadoluda da hâlâ, ağız burun kapalı, vücutler bir kumaş külçesi. Bunlar arasından bir tek gözün minimini bir delikten pırıldadığı görünüyor.

Yok, hayır! Kasabalı ve köylü kadınların Ankaralı, İstanbullu kardeşleri biçimine girmelerini; Paris ve Viyana modalarının pesine takılmalarını istemiyoruz. Zaten yerli kılıklar, dünyanın her yerinde kasaba ve köylerde muhafaza edilir. Lâkin bizde yerli kıyafetin bu sekil olmasına gönül razı değil. Âlâ yıkanıp, dikkatle taranmış, sık örgüler halinde örülmüş saçları bir başörtüsü sımsıkı örtebilir. Vücude kaput biçimi bir manto giyilebilir.

Şeyh Galib'in dediği gibi:

Namusa taallûk iş midir bu?

Kanun yoluyla demiyeceğim amma, Halkevlerinin bir kolu önderlik edebilir. Kıyafet nümuneleri vererek, patronlar biçerek, biraz da babaların, ağabeylerin, kocaların kulaklarını bükerek şu akla yatkın işi bir yola sokabilir.

***

Türk kadınının yüzde yetmişi 1942 yılında şu kâinata niçin tek gözle baksın?

(Vâ - Nû)

ŞEHİR HABERLERİ

Tren kaçta kalkacak?

Bir memur trenin ne kadar gecikeceğini bilmez mi?

Şiddetli karın hüküm sürdüğü ve nakil vasıtalarını durdurduğu bugünlerde işinize trenle gidip gelmek ne büyük nimet değil mi?

Biz de dün sabah trene binip, İstanbula inmek üzere Yenikapı şimendifer istasyonuna geldik. Memura sorduk:

— Sirkeciye tren var değil mi efendim?.

Cevap verdi:

— Var...

— Acaba fazla teehhürle mi gelecek?.

— Bilmem... Beklersiniz, gelirse gelir. gelmezse gelmez...

— Şöyle tahmini bir şey söylemek kabil değil mi?.. Bir saat, bir buçuk saatlik bir teehhür varsa başımızın çaresine bakalım...

— Bir şey söyliyemem!.. Tarife orada!..

— Canım şehirler haricî, hattâ memleket harici teehhürler, daha saatlerce evvelinden dakikası dakikasına tesbit edilip halka ilân ediliyor. Şehir dahilindeki teehhürü nasıl bilmezsiniz?.. Hiç olmazsa trenin pek uzun müddet gelip gelmiyeceğini tahmin edemez misiniz? Biz saatlerce bekliyemiyeceğiz..

— Belki birkaç dakika sonra gelir, belki gecikir... Bir şey söylenmez!..

Bilet aldık.

Ve tam bir saat bir çeyrek bekledik. Nihayet bir aralık memurun başka bir ahbabiyle şöyle konuştuğunu işittik:

— Daha İstanbuldan Çekmeceye gidecek tren oraya varacak ve oradan geri dönecek... Binaenaleyh Sirkeciye ancak bir saat sonra tren bulabilirsin!..

Evet bunu tam bir saat bir çeyrek bekledikten sonra ve tesadüfen işitebildik.

Mademki yukarıya, yani Çekmeceye giden trenin dönmesi bekleniyordu. Ve trenlerin ne zaman gelip gelmiyeceği hakkında elde böyle bir mikyas vardı. O halde tren vaktı kolaylıkla tahmin edilip söylenebilirdi.

Vazifesi olmasa bile — bu bir vazifedir ya — bu vaziyette olan memurların her an halka malûmat vermesi insanî bir borç değil midir?.. İşte mücadele olunması lâzım gelen bir zihniyet!..

Yedikule surları

Yakında bunların tamir edilmesine başlanacak

Belediye ile eski eserleri koruma komisyonunun birleşerek şehrimizdeki tarihî eski eserleri ayırmağa ve bunların içinde korunacak olanları tamir ettirmeğe karar verdiğini yazmıştık.

İstanbulun en mühim eski eserlerinden biri de surlardır. Yedikule surları içinde Cümle kapısını teşkil eden büyük surun yüz duvarındaki sıvalar birkaç sene evvel bozulmuş ve şimdi de tamamiyle dökülmüştür. Bu suretle bir müddet sonra surun bu mühim parçası tamamiyle harap olacaktır.

Haber aldığımıza göre belediye, yakında eski eserleri koruma komisyonu ile birlikte Yedikule surlarının tamirine ve bu sur silsilesi içinde tamamiyle yıkılmağa yüztutmuş olanları kaldırmağa başlıyacaktır.

Kilo ile hindi eti

Son zamanlarda İstanbulda hindiye rağbet arttı

Süleymanın sofrasında kuş sütü bile bulmak kabildi, fakat..

Bir ahbabım vardır. Mektepten çıktığı gündenberi zengin olmak niyetindedir. Birçok heyecanlı projelerin ve tatlı hayallerin peşinden koşmuştur. Kâh portakal bahçeleri satın almağı, kâh Anadoludaki yabanî domuzları toplatıp konserve halinde Avrupaya ihraç etmeği, kâh eczacı olup kendine mahsus birkaç ilâç çıkarmağı düşünür. Lâkin ne yazık ki onda her şey sadece düşünce halinde kalıyor.

Dün yine kendisini gördüm:

— Bu sefer kârlı ticaret buldum... dedi.

Sonra da gülümsiyerek ilâve etti:

— Hindi yetiştireceğim!.. Son seneler içinde bu eti gayetle lezzetli hayvana karşı rağbet o kadar ziyadeleşti ki... Hele kasapların 'istenilen yerden et kesmek için nazlandıkları şu zamanda...

Ahbabımın hakkı vardı. Eskiden biz pek az et yerdik. «Yemek» denilince gözümüzün önüne şöyle bir manzara gelirdi: Büyük bir sahan sebze, ortasında bir et parçası... Ve ekseriya bu et de but tarafından olurdu. Alelûmum eti az yediğimiz gibi kümes hayvanı olarak da yalnız tavuğu öğrenmiştik. Hindiye karşı eskiden hiç de bu derecede rağbet yoktu... Bıçağın altına daima tavukları «buyur!» ederdik... Sonra sonra hindiler iştahamızı kabarttı. Hattâ bu harpten evvel Avrupada, Amerikada olduğu gibi senebaşlarında hindi yemek âdeti yavaş yavaş bize de sokulmağa başlamıştı.

Son zamanlarda hindiye karşı gösterilen bu rağbet karşısında şehir haricinde ve İstanbul civarındaki köylerde oturan birçok kimseler bu lezzetli etli hayvanı yetiştirmeğe başlamışlardır. Hindi eti İstanbulda bilhassa bazı semtlerde âdeta koyun etile rekabet haline girmek üzeredir.

Meselâ Aksaray pazarında hindi eti parça parça ve kilo ile satılmaktadır. Kesilmiş hindiyle çengellere asılmış... Boyunlarında kırmızı parlak kâğıt... Kasap dükkânlarında olduğu gibi buraya gelenler de:

— Ver bir kilo, ver bir buçuk... gibi sözlerle kestirip kestirip hindi eti satın almaktadır.

Bu tarzda et satışı İstanbulda şimdiye kadar yapılmıyordu. Hindinin kilosunu 80 le 85 kuruş arasında satıyorlar...

«Kabaramazsın kel Fatma!..»

Bugünkü çocuklara dikkat ediyorum. Yanlarından hindi sürüsü geçerken pek aldırış etmiyorlar. Halbuki bir vakitler hindi sürüleri çocukların en büyük eğlencelerini teşkil ederdi.

Zaten bir zamanın çocukları için hindi yenilmekten ziyade kızdırılmağa yarayan acaip bir mahlûktu. Ona rasgelince:

«Kabaramazsın kel Fatma!.. Annen güzel, sen çirkin..» sesleri sokakları doldururdu.

O zaman hayvanların en gururlusu, en mütekebbiri, kuyruğunu toparlak bir yelpaze şeklinde açar, kanatlarını topraklara sürtercesine aşağıya sarkıtır ve tüysüz kafasını dimdik havaya kaldırarak kabardıkça kabarırdı... Aman yarabbi!.. Mahalleden geçen hindileri böyle kabartmak, onları balon gibi şişirtmek, hiddetlendirmek büsbütün gururlandırmak biz çocuklar için ne büyük bir zevk olurdu...

Şimdiki hindilere bakıyorum. Bayağı terbiyeli hayvanlar!.. Halbuki ben vaktile böyle kabartıldıktan sonra sürüsünden ayrılarak, babaları tutmuş gibi, peşimi kovalayan nice hiddetli, şiddetli hindiler hatırlarım. Zamane hindileri âdeta filozoflaşmışlar... Hattâ nasılsa aklına gelen bir çocuğun «kabaramazsın kel Fatma!.» diye bağırmasına 1942 hindileri umursamıyorlar bile... kös mü dinlemişler? Yahut «kabaramazsın kel Fatma!..» sözlerini yirminci asırda çok ileriye giden kuru bir propaganda lâfı mı addediyorlar da kulak asmıyorlar?.. Yahut da çocuklar hindileri kızdırmasını bilmiyorlar...

Koç toslatmak bir, hindi kabartmak iki... Bunların bile ustaları varmış..

Maamafih hindiye ait birçok şeyler tamamile değişmiştir. Hattâ bizim bildiğimiz meşhur hindi dolması bile... Geçenlerde bir lokantanın listesinde «hindi dolması» nı okudum. Garsona bundan bir porsiyon ısmarlarım. getirdi. Yemek ayrı olarak pişmiş, biraz pilâvın üzerine konulmuş iki küçük parça hindi etinden ibaretti. Zâten ahçının pilâvı başka yerden hindi etini ayrı tabaktan aldığını da görmüştüm. Bugünkü lokantaların hattâ birçok evlerde «hindi dolması» ismine tamamile aykırı olarak pilâvı ayrı, eti ayrı şekilde pişiyor... Halbuki eskiden, bizim bildiğimiz, hindi dolmasının pirinci kendi içinde pişerdi. Hattâ bazı mükellef ziyafetlerde pek dikkate şayan bir şekilde hindi doldururlarmış... Meselâ hindi dolması sofraya geldi değil mi?.. Bunu kesermişsiniz ki içinde büyükçe bir tavuk... Onu da parçalarmışsınız içinde bir piliç.. ve nihayet en göbekte bir av hayvanı: Bıldırcın!..

«Kutu içinde kutu» adındaki çok meraklı bir eski zaman masalını andıran bu neviden hindi dolmalarını yemiş değilse bile işitmiş olanlara hâlâ aramızda rasgelebilirsiniz...

Lâkin bugünkü insanların bin bir gaile arasında böyle uzun uzun yemek düşünecek vakitleri mi var?..

Bu kabilden yemeklerin tarifleri bile şimdiki midelere ve keselere ağır geliyor.

Uzun zamandanberi hat boyunda oturan ve kendi bahçesnde tavuk, hindi besliyen bir dostum vardır. Bu zat son zamanlarda böyle kümes hayvanlarını daha fazla üretmeğe başlamış... Senelerdenberi hindi denilen mahlûku etüd eden dostum bu hayvanların garip hayatı hakkında şunları anlatıyordu:

— Dünyada annelerin en kötüsü, en dikkatsizi, en fenası hindidir. Çünkü kibirli kibirli kafası havada yürüyen bu hayvan neler yapmaz!.. Bütün yavrularını ayakları altında ezer, öldürür... Bunun için hindi yavruları kuluçkadan çıkar çıkmaz, onları ekseriya yine henüz kuluçkadan yeni kalkmış bir tavuğun yanına bırakırlar... Hayvanlar içinde en mükemmel anne olan tavuk bu kendisine tevdi edilen minimini hindiciklere bir evlât şefkati gösterir, diplomalı bir çocuk mürebbiyesi gibi onlara bakar...

Lâkin bunlar biraz büyüyünce biçare tavukçuktan kendisinin olmıyan yavruları alırlar, mütekebbir annenin, yani hindinin bulunduğu yere götürürler. Dişi hindilerin çoğu yavrularını bu suretle, mürebbiye ile büyütürler.

Kesmeden evvel hindiyi iki hafta besiye çekmek çok iyi netice verir. Lâkin bu müddet içinde hindi bir cennet hayatı yaşar. Kendisine gayet kuvvetli haplar yuttururlar. Bu haplar dövülmüş ceviz ve mısır unundan ibarettir...»

Dostumun bu sözleri üzerine gülümsedim:

— Oh bayım oh!.. Bu ne rejim!.. Hem de hap usulile en son tegaddi tarzı!..»

Hindi Amerikalı!..

Hindi nerelidir bilir misiniz?. Amerikalı!.. Evet yeni dünyanın keşfine kadar Avrupa hindi denilen hayvanı görmüş değildir. Hattâ hindi Amerikanın keşfinden 28 sene sonra Avrupaya gelmiştir. Hindinin Avrupaya, Asyaya, eski dünyaya teşrif tarihi 1520 dir.

Yani bu hesapça İstanbulu zapteden Fatih Sultan Mehmed ne bir hindi görmüş, ne de hindi eti yemiştir. Hattâ sofrasında kuş sütü bile bulunan Süleyman Peygamber bütün hayatında bir hindi budu yiyememiştir. Hindi, patates ve tütün gibi yeni dünyanın, eski dünyaya hediyesidir.

Yer yüzünün en çok hindi eti yenilen yeri de şüphesiz ki yine Amerikadır. Amerikada hindinin tatlılı yemeği bile yapılır. Meselâ orada hindi etinin kuru siyah erikli yemeği pek meşhur ve pek nefistir.

Kestiğimiz ve yediğimiz hindilerin ecdadı olan yabanî hindiler Amerikada tıpkı balıklar gibi sürü sürü ve mevsimlere uyarak memleket dahilinde bir taraftan başka bir tarafa seyahat ederler.

Mütehassıslar Türkiyenin hindi yetiştirmek için en mükemmel memleketlerden biri olduğunu söylüyorlar. Açtığımız harp iktısadiyatı seferberliğinde hindiye de mühim bir yer vermeliyiz... Üstad İhsan Hamamî hamsi mahlûku için bir «Hamsiname» yazmıştı. İşte size küçük bir «Hindiname»..

Hikmet Feridun Es

Belediye binası

Ahşap olan üst katın boşaltılmasına lüzum görüldü

Belediye fen işleri ve imar müdürlükleri tarafından işgal edilen eski Maarif Nezareti binasının belediye muhasebe müdürlüğü teşkilâtına tahsis edilerek fen işleri ve imar müdürlüklerinin Beyoğlunda eski Akşam Kız Sanat okulu binasına taşınacağını yazmıştık.

Belediye merkez binasının üst katı ahşap olduğundan mühendisler bu kısmı çürük bulmuşlar ve tahliyesini zarurî görmüşlerdir. Bu suretle umumî meclis salonu da kullanılmıyacaktır.

Diğer taraftan belediyenin teftiş heyeti, istimlâk, temizlik, mezarlıklar müdürlükleri gibi teşekküller de ayrı ayrı binalarda bulunduklarından bunların merkez binasında toplanmaları muvafık görülmüştür. Muhasebe müdürlüğü bürolarından boşalan odalara bu müdürlükler taşınacaktır. Bu taşınma işi, eski Akşam Kız Sanat mektebinin tamirinden sonra yapılacaktır.

Bina vergisi

Borcunu ödemiyenlere 3 gün mühlet veriliyor

Bina vergisinin dördüncü taksiti girdiği halde henüz borcunu ödemiyen mükellefler hakkında haciz muamelesi yapılması kararlaştırılmıştır. Ancak maliye şubeleri haciz icra memurları, haciz muamelesini tatbik etmeden evvel mükelleflere bir mektup yazarak son defa üçer günlük mühlet verecektir. Bu mühlete rağmen borcunu ödemiyen mükellefler hakkında haciz muamelesi tatbik edilecektir.

Diğer taraftan belediye muhasebesi, belediye mükelleflerinin kolaylıkla borçlarını ödeyebilmeleri için bazı yeni tedbirler almağı düşünmektedir. Bunun için bir de proje hazırlanmaktadır. Proje tekemmül ettikten sonra umumî meclisin şubat içtima devresinde müzakere edilecektir.

Bir çırpıda

İnsan saçı!

Vakıa büyük şair Füzuli:

«Zülfü gibi ayağın koymaz öpem nigârım
Yohtur onun yanında bir kılca itibarım»

diyor. Yani «Saçı gibi bana ayağını da öptürmiyen sevgilimin yanında kıl kadar itibarım yok!..» diye yanıp yakılıyor.

Eğer Füzuli bugünkü cihan harbi içinde yaşamış olsaydı, sevgilisinin yanındaki değersizliğini her halde kıl ile ölçmezdi. Çünkü insan saçının ne kadar kıymetli bir madde olduğunu anlamak için yeryüzü sakinlerinin gırtlak gırtlağa gelmeleri icab etti.

Meğer biz insanların saçları ne bulunmaz matahmış!.. Onlardan mükemmel fötr şapka olurmuş. O kadar ki tavşan derisi şapkalar bile bunun yanında pek sönük kalırmış. Gene insan saçından gayet güzel kumaşlar yapılırmış. En garibi, saçlarımız kauçuk makamında da kullanılırmış. Hattâ altlarına kauçuk yerine saç konulan iskarpinler çok daha sağlam olurmuş!..

Vakıa insanın kendi saçından sevgilisinin başına şapka, ayağına pabuç giydirmesi güzel bir şeydir. Fakat saçların böyle birdenbire kıymetlenmesi ve birçok işlerde kullanılması ortaya mühim bir tehlike çıkaracaktır. Bundan sonra saçlı erkeklere yeryüzünde pek nadir raslanacaktır.

Çünkü saçlar biraz büyüdü mü?.. Haydi berbere... «Kırt, kırt, kırt»!.. Bayana iskarpin... Ve berber koltuğundan kalkan adama şu tavsiye:

— Kocacığım gelecek ay saçlarım biraz uzasın da bu sefer anneme bir şapka yaptıralım!..

Ve evlerde şöyle kavgalar:

— Aman bizim Haticenin kocasının ne kadar gür saçları var!.. Geçen sene bütün ailesine iskarpinler yaptırmış... Halbuki senin dazlak kafandaki saçtan bir eldiven parmağı bile çıkmaz!..

Her yerde dehşetli bir faaliyet... Çünkü her kafa bir şapka ve kundura fabrikası halinde, kırp kırp yaptır... Saçların fazla çıkması için bir takım ilâçlar... Kafaya yumurta sürmek ve saire ve saire... Maksad saçları bir an evvel çıkartmak değil mi?..

Yalnız bir şey daha var:

Acaba insan sakalından da öteberi yapılıyor mu dersiniz? O zaman biz erkeklere muhakkak ki evlerden zorla sakal bıraktırırlar.

Saçlarımız ve sakallarımız büyüyünce de, şöyle münakaşalar edildiğini duyarız:

— A... Babamın bu sefer çıkan sakalı benim!.. Dünyada kimseye vermem... İskarpin yaptıracağım!..

— Saçları da benim... Şapka yaptıracağım!..

— Ayol sakalın yarısını bana versenize... Hiç avakkabım kalmadı!..

Hikmet Feridun Es

Necip Fazıl'ın yeni piyesi «PARA»

Arkadaşımız kıymetli edib ve şair Necip Fazıl Kısakürek, bu sene Şehir tiyatrosu temsilleri arasında büyük bir sanat hâdisesi teşkil edecek olan bir piyes hazırlamıştır. 5 perdelik olan bu piyesin adı «Para» dır. Piyeste baş rol bizzat Muhsin Ertuğrul tarafından temsil edilecek ve eser şubat ayının başlangıcında sahneye konacaktır.

★ Pangaltıda Bozkurt sokağında 13 numaralı evin üst katında yangın çıkmıştır. Evvelki gece sabaha karşı 4 de çıkan bu yangını, itfaiye söndürmüştür.

★ Fahreddin adında biri evvelki gece İstanbul cihetinde bir sinemada Bayram ve Cemil adında iki şahısla kavgaya tutuşmuştur.

Fahreddin her ikisinden de adam akıllı dayak yedikten başka çakı ile sol kolundan da yaralanmıştı. Carihler yakalanmışlardır.

Bay Amcaya göre...

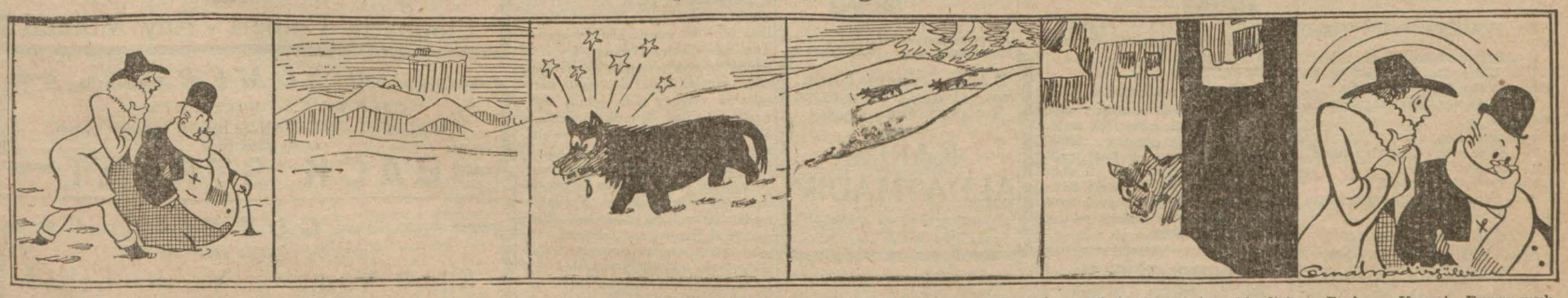

— Karda yürümek bir bakımdan hoş şey bay Amca...

... Ne tozu var, ne çamuru...

... Amma gelgelelim insanın içine bir korkudur çöküyor, ya, diyorum, şimdi karşımıza bir aç

... Dağlar, bayırlar karla kapanınca hayvancıklar ne yapsın?..

... Elbet şehirlere ineceklerdir!.. Sen korkmuyor musun?..

B. A. — Yooool.. Bunca muhtekirlere göğüs geren şehirlinin kurttan korkusu olmaz!..

Fransa'da bozgun mesullerinin muhakemesi

Başlıca itham şudur: harbe kâfi derecede hazırlanmamak

Muhakeme esnasında ithamların genişlemesi ve yeniden bazı kimselerin mesul tutulması muhtemeldir

Fransada bütün bozgun mesullerinin muhakemelerine bu ayın on beşinde başlanacağını yazmıştık. Muhakeme edilecekler şimdilik beş kişidir: Eski Başvekil Daladier, Leon Blum, general Gamelin, eski Hava Nazırı Guy la Chambre ve Millî Müdafaa Umumî kontrolörü Jacomet... Bunlardan üçü, Daladier, Blum ve general Gamelin, mareşal Petain'in emri üzerine İspanya hududuna yakın Portalet kalesinde mevkuf bulunuyordu. Avukatlarile görüşmeleri ve müdafaalarını hazırlamaları için şimdi bu kaleden tekrar Bourrassol şatosuna nakledilmişlerdir.

Gazette de Lausanne'ın Vichy'deki muhabiri Robert Vaucher bu muhakeme hakkında gazetesine uzun bir mektup göndermiştir. Muhabir mektubunda diyor ki:

«Riom'daki yüksek mahkeme yakında işe başlıyacaktır. Muhakemenin yüz celse kadar süreceği, yani beş ay devam edeceği tahmin olunuyor. Muhakemenin Fransanın işgalden kurtulacağı zamana bırakılmasını istiyenler vardır. Fakat hükûmet, daha fazla beklemeden Fransanın neden bozguna uğradığının anlaşılmasını ve mesullerin cezaya çarptırılmalarını muvafık bulmuştur.

Riom yüksek mahkemesi bir senedenberi bu hususta etraflı tahkikat yapmış, 700 şahid dinlemiştir. Bunun üzerine 100 bin sahifelik tahkikat evrakı hazırlanmış ve katî ithamlarda bulunulmuştur. Mahkeme harp mesuliyetini ve harbin idare şeklini tedkik etmiyecektir. Çünkü buna salâhiyetli değildir. Mahkemenin tedkik edeceği, harbe hazırlanmamaktır. Bunun mesuliyeti yalnız kabinelere değil, parlâmentoya, bazı memurlara, erkânıharbiyeye, hattâ bütün seçicilere yükletilebilir. Fakat mahkeme yalnız vazifelerini suiistimal eden nazırları ve bunların yakın çalışma arkadaşlarını muhakeme edecektir.

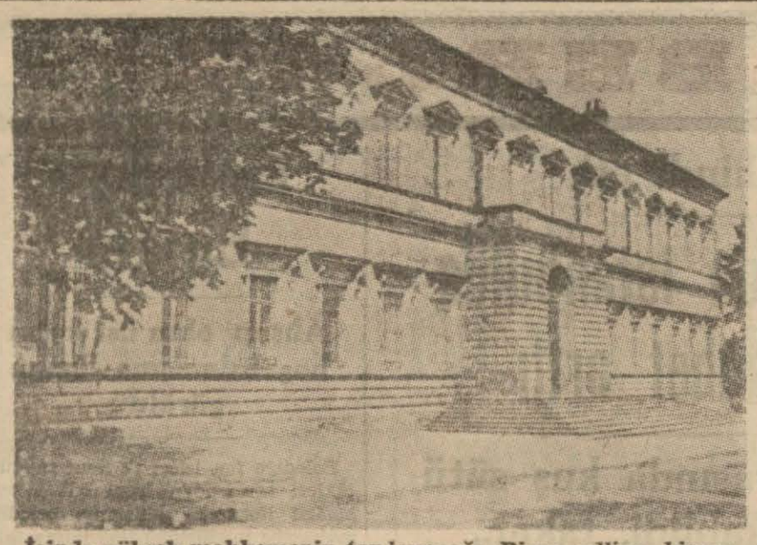

İçinde yüksek mahkemenin toplanacağı Riom adliye binası

En ağır mesuliyet altında bulunanlar Daladier ve general Gamelin'dir. Daladier dört senedenberi Millî Müdafaa Nazırı idi. Muharebe başladığı zaman da bu Nezaretin başında bulunuyordu. En yakın çalışma arkadaşı general Gamelin'di. Gamelin senelerdenberi genelkurmay başkanı, kara, deniz ve hava kuvvetleri başkumandanı idi. Harbin önüne geçilmesi mümkün olmıyacağı anlaşıldığından, memleketi muharebe için hazırlamak vazifesile mükellefti. Gamelin bu vazifeyi yapmamakla itham ediliyor.

İthamnameye göre, memleket kâfi derecede silâhlanmamıştı. Hakikat milletten gizleniyordu. Yapılan geçit resimlerinde gökyüzünde birkaç düzine tayyare uçar, elli kadar tank geçerdi. Bu gösterişten ibaretti. Şahitler, Fransanın 1939 senesi eylûlünde modern bir tek tayyaresi olmadığını söylüyorlar. Gene şahitler tayyarelere karşı donanmada bir nevi top mevcud olmakla beraber, orduda hiçbir tane bulunmadığını, 1940 mayısında ancak 17 tane bulunduğunu söylüyorlar.

Fransız hava kuvvetlerinin feci vaziyetinden eski nazır Pierre Cot mesul tutuluyor. Cot, Amerikaya kaçtığından, gıyaben muhakeme edilecektir. Pierre Cot yazdığı bir kitapta işlediği ağır hatayı itiraf etmiştir. Bu kitapta Fransada yalnız hava meydanları ve tayyareci yetiştirmek kâfi olduğunu, tayyareye gelince, Rusyanın bunu temin edeceğini söylemiştir.

Pierre Cot'dan sonra Hava Nezaretine gelen Guy la Chambre'ın biricik hizmeti Cot'yu düşürmek olmuştur. Fakat bu nazır da düzeltemiyeceği bir işi üzerine almakta tereddüt etmemiştir. Bir hava ordusu birkaç haftada, hattâ birkaç ayda vücuda getirilemez. Muayyen tayyare tipleri kabul etmek, bunları seri halinde sipariş etmek, teknik memurlar yetiştirmek, pilotları mütemadî talimlere tabi tutmak lâzımdır.

Leon Blum hakkındaki itham şudur: 1936 da iş başına geçtiği zaman vaziyet hakkında mühim haberler almıştı. Bu haberler üzerine Halk cephesi programını değiştirmesi ve ihtiyaca uydurması lâzımken bunu yapmamıştır. Almanyada harp fabrikalarında haftada 72 saat çalışıldığını bildiği halde, Fransada çalışma müddetini haftada 40 saate indirmiş, bir Eğlence Nezareti ihdas etmiş, grevlere, fabrikaların işçiler tarafından işgal edilmesine müsamaha etmiştir.

1937 sergisinin çok ağır hazırlanması ve vaktinden çok sonra açılması, çalışmanın kâfi olmadığını isbat etmiştir. Harp sanayii fabrikalarının hazırlıksız olarak devletleştirilmesi istihsal kabiliyetini azaltmıştır.

Umumî kontrolör Jacomet, siyasî faaliyeti fazla olan Millî Müdafaa Nazırının yanında, general Gamelin gibi, millî müdafaa hazırlığının teknik yardımcısı olacaktı. Bu vazifeyi tamamen ihmal ettiği anlaşılıyor.

Daladier ve Leon Blum'ün yüksek mahkemenin kendilerini muhakeme etmeğe salâhiyeti olmadığını, çünkü devlet reisi tarafından daha evvel kalebendliğe mahkûm edildiklerini ileri sürecekleri söyleniyor. Bunu zannetmiyorum. İki eski Başvekil muhakkak kendilerini herkes huzurunda müdafaa edeceklerdir. Hiç şüphesiz kâfi derecede malzeme olduğunu ileri sürecekler, askerlerin karşı duramadıklarından bahsedeceklerdir.

General Gamelin'e gelince, şimal cephesinin müdafaa hazırlığının kendisine ait olmadığını ileri sürecek zannediliyor. Fakat mahkemenin bunu kabul etmesi şüphelidir.

Dinlenecek 700 şahit arasında eski Başvekil Paul Reynaud, eski Hariciye Nazırı Georges Bonnet, birçok siyassî adamlar, generaller, yüksek memurlar bulunacaktır. Muhakeme esnasında ithamların genişlemesi ve yeniden bazı ithamlar olması muhtemeldir.

Bağ, bahçe ve ev ziraati

Patates ve yer elması

Patateslere ârız olan hastalıklar - Patatesler nasıl saklanmalıdır?

Patates yetiştirilmesi için verdiğimiz öğütleri bu yazı ile tamamlıyoruz:

Patateslerin çapası yapılacağı zaman havanın donlu olmamasına dikkat edilmelidir. Çapa zamanında, ilkbahar donları geçmiş olmalıdır. Zira çapalanan mahsuller daha kolaylıkla dondan müteessir olurlar. Mahsulün yetişmesine kadar patates tarlasında yapılacak önemli iş, yalnız hastalık olursa bu gibi ârızaların önüne geçmek için sık sık fidanları gözden geçirmekten ibarettir. Patateslerin birkaç türlü hastalığı vardır. Fakat memleketimizde en ziyade iki hastalık kendini gösterir. Her iki hastalıkla mücadele etmek mümkündür. Bunları ayrı ayrı anlatacağız:

Mildiu hastalığı — Patateslerin yaprak, dal ve yumruları üzerinde yaşıyan bir mantar hastalığıdır. Buna (Fitoptera enfestans) mantarı derler. Tehlikeli ve yayılan bir mantardır. Bu mantar ilkin esmer lekeler şeklinde dallar üzerinde ve yaprakların yüzünde görünür. Kısa bir zamanda yaprak ve dalların kurumasına sebep olurlar. Yumrular üzerinde dahi ilkin esmer lekeler halinde görülür. Fakat yavaş yavaş yumrunun içine kadar nüfuz ederler, yumrular çürümeğe başlar. Bu hastalığın sebebi haziranda havanın sisli, rütubetli ve sıcak rütubetli olmasıdır, Böyle havalar mantar hastalıklarını arttırır. Patateslerin bu hastalığa tutulmadan önce ilâçlanması lâzımdır. Hastalık meydana çıktıktan sonra da ilâcın tesiri varsa da, bu tesir umumî bir fayda temin etmez.

Kullanılacak ilâç, bağ ve asmaları ilâçlamak için kullanılan Bordo bulamacıdır. Bordo bulamacını hazırlamak için geçen yazılarımızın birinde tafsilât vermiştik. Patatesleri birinci çapadan sonra bir, boğaz doldurulmasından sonra da tekrarlıyarak iki defa ilâçlamak lâzımdır. Bu suretle fidanların bu hastalığa tutulmalarının önü alınmış olur.

Çürüklük hastalığı — Çürüklük mantarı doğrudan doğruya patates yumrularının üzerinde siyah lekeler husule getirirler. Bu hastalığı taşıyan yumruları dikmemelidir. Hastalıklı yumruların yakılması lâzımdır. Şayet gözden kaçmış olanlardan dikilmiş varsa, onların fidanları üzerinde hastalığın izleri görülebilir. Yapraklar siyahımtırak lekelerle örtülür. Buna karşı çare: Temiz ve hastalıksız yumruları kullanmak ve iyi tohumluk seçmiş bulunmaktır. İhtiyat tedbiri olmak üzere patates yumrularını hafif terkipte, yani yüzde bir buçuk nisbetinde göz taşı suyu ile ilâçlamaktır. Fidanlara iki defa Bordo bulamacı kullanılır.

Böceklerin zararları — Patates fidanlarına böceklerden Doryphora ile şerit denilen Phtorimea böceği musallat olmaktadır. Doryphora memleketimizde henüz görülmemiştir. Yapraklara saldıran ve küçük bir gelin böceğini andıran bu hayvan Amerikada çoktur. Şerit ise toprak altındaki yumruların ve gövdenin içinde dehlizler açarak fidanı kurutur, yumruyu çürütür. Bu haslık da henüz memleketimizde görülmemiştir. Bununla beraber hastalıklı patatesleri yakmak, patates konulan yerleri formol ile silmek veya bu ilâcı püskürterek mevcud böcekleri öldürmek lâzımdır. Şeride karşı Avrupada böcek yiyen bir parazit yetiştirilir. Bunun adı Hatrovacon Johanseü'dür. Bunlar şeritleri yakalıyarak birer birer yerler.

Devşirme ve muhafaza — Patatesler yastıkta ve turfanda yetiştirilirse 60 - 65 günde kemale ererler. Turfanda cinsler tarlada 75 - 90 günde ve son turfanda denilen geç erişen cinsler âzamî dört ayda mahsullerini verecek hale gelmiş bulunurlar. Toprak altında yumruların olgunlaştığı, fidanın yaprak ve dallarının kurumağa başlamasile anlaşılır. Patateslerin dalları kurumadan önce yavaş yavaş toprağa doğru eğilerek yatmağa başlarlar. Yapraklarından birkaçı da solgunlaşır. Yaprak ve dalların hepsi tamamile solmadan, kurumadan yumruları çıkarmak doğru değildir. Patatesleri topraktan çıkarmak için iki çatallı çapa şeklinde çekmeler kullanılır. Bu suretle boğazı doldurulmuş olan fidanın toprağı kolayhkla açılarak ve patates yumruları zarar görmeden topraktan çıkarılabilir.

Ocakta yumru kalmadığı anlaşıldıktan sonra diğer ocaklarda bulunan yumrular çıkarılarak tarlada yığın yapılır. Bu yığınlar akşama kadar tarlada kalabilir. Şayet hava yağmurlu, sisli ise yumruları çıkarmamalıdır. Devşirme için kurak hava ister. Toplanılan yumrular gölgeli bir yere götürülür. İki üç gün orada elden geçirilerek toprakları dağıtılır. Her yumru 2 - 3 gün içinde kendini çeker. Bundan sonra hepsini kışa kadar muhafaza etmek üzere rütubetsiz, çok az ışık gören bir yere götürmeli ve yan yana olarak birer sıra halinde çuval veya tahta üzerinde sergi yapar gibi dizmelidir. Lüzum görüldükçe buradan alınarak sarfolunur.

***

Yer elması yetiştiriniz

Yer elması memleketimizde çok kullanılır, fakat az yetiştirilir. Halbuki, bunun şekerli olması ve kolay yetişmesi, fıkara yemeği olarak kullanılmasına yol açmıştır. Yer elması, patatesten sonra keşfedildiğinden, adına patatese verien Fransızca Pom dö ter denilmez. Yer elmasının Frenkçe adı Topinadmour'dur. Yer elması her toprakta yetişir. Sevmediği ve yetişmediği toprak yalnız çok rütubetli, su tutan ağır killi topraklardır. Her bahçede, her tarlada kolaylıkla yetişir. Bunun yumruları patatesten farklıdır. Girintili ve çıkıntılı yumruları vardır. Fidanı iki metreden bile yüksek olur. Çiçekleri ay çiçeğine (güne bakan) benzer. İki nevi vardır. Birinin eti kırmızımsıdır. Fakat bu nevi makbul değildir. Diğeri beyaz etlidir ve en iyisidir.

Yer elması toprağı zayıf düşüren bir mahsuldür. Bunun için dikilen yerin toprağını başka bir mahsule tahsis edecekseniz bol gübre ile gübrelemek lâzım gelir. Yer elması için patateste yapıldığı gibi ocaklar hazırlamağa lüzum yoktur. Bahçenin, tarlanın her hangi bir tarafına yer elması dikilebilir. Yalnız dikkat ediniz: Yer elması, patates gibi bölünerek dikilmez. Olduğu gibi tam bir yumru olarak dikilir. Aksini yaparsanız yumruların çürümesine sebep olursunuz. On metre murabbaı bir yere küçük yumrulardan 10 kilo ve büyük yumrulardan 15 kilo dikmelisiniz. Bu miktar tohumluk yer elması size 200 - 300 kilo arasında yer elması verecektir. Yer elmasını diktiğiniz tarlada her vakit küçük yumrular kalmaktadır. Bunlar size her sene için mahsul verebilir. Bu suretle bir tarla bir ekilişle 2 - 3 sene mahsul vermiş olur.

Yer elmasını dikmek için, biribirinden 40 - 50 santimetre aralıklı oluk biçiminde çizgiler açmalı ve için 40 - 50 santimetre aralıklı olarak ve 7 - 8 santimetrederinlikte yer elmasını dikmelidir. Patateste söylediğimiz gibi, yer elmasında da aynı şekilde bakım yapılır. Çapalanması da aynidir. Yalnız yer elması için boğaz doldurulmasına lüzum yoktur. İki defa çapalanması kâfidir. Bu mahsulün hastalığı yoktur. Toprakta ertesi senenin martına kadar bozulmadan kalabilir. Bunun için yer elmalarını ihtiyaç hasıl oldukça topraktan çıkarmak en doğru bir usuldür. Yalnız yaprakları kuruduktan sonra dallarını toprağa pek yakın olarak kesmelidir.

Yer elması martta dikilir ve yazın sulanmasına da lüzum yoktur. Topraktan çatallı bel veya çatallı çapa ile çıkarılır. Soğuktan hiç korkmaz. Gübreli topraklarda bereketli mahsul verir.

CEVAPLARIMIZ:

Kadıköyde İhsan Soymana cevap:

Bakla ve bezelyenin ekilme zamanı geçmiştir. Şubatta havalar müsait giderse ancak turfanda nevilerden bezelye ekebilirsiniz. Fakat turfanda nevilerden bezelye tohumu piyasamızda bulunmaz. Avrupadan da getirtmek kabil değildir. Bakla ile birlikte bezelyeyi de gelecek sonbaharda yetiştirmeğe çalışınız.

Kasımpaşada Bürhan Şener'e cevap:

Çiçekçilerde gördüğünüz [illegible] filler Nis cinsindendir. Fakat bunlar serlerde ve teneke içinde yetiştirilmiştir. Bu mevsimde açıkta karanfil açamaz. İyi gül cinslerinden aşılamak için yabani gül tedarik etmelisiniz. Yabani gülleri Çiçekpazarından tedarik edebilirsiniz. Ancak bunların eskiden çıkmış ve günlerce açıkta ve don altında kalmış olmamasına dikkat ediniz. Bunu anlamak biraz güçtür. Ancak bir bahçıvanın tavassutunu temin etmeniz yerinde bir hareket olur. Yabani güllerden orta parmak kalınlığında olanlarını tercih ediniz. Çok ince ve çok kalınları makbul değildir.

Sorunuz, söyliyelim!

Bağ, bahçe ve ev ziraati mevzularına aid müşküllerinize bu sütunda cevap verilecektir. Diğer ziraat mevzuları hakkında malûmat istiyecek okuyucularımız, posta pulu gönderirlerse mütehassısımız kendilerine mektupla cevap verecektir.

Willy Forst'un
Şaheseri
BEL AMi
ŞARK Sinemasının
İkinci zafer haftası
muvaffakıyetle devam ediyor.

BULMACAMIZ

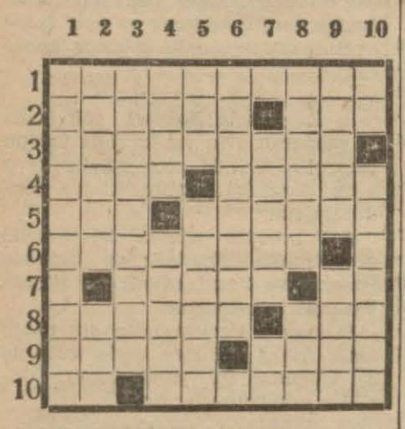

Soldan sağa ve yukarıdan aşağı:

1 — Haftanın bir gününde kurulan pazar.
2 — Sarp ve dik mahal - Kaburga altı.
3 — Uygunsuzluk.
4 — Hazer denizine dökülen bir nehir - Tersi Arabın mavalidir.
5 — Tavla taşı - İnce kâğıda sarılmış tütün.
6 — Operasyon.
7 — Ah ve enin - Tersi bir renktir.
8 — Adaleler - Mülk.
9 — Tehir - Büyü bıçak.
10 — Başına «K» gelirse bir mevsim olur - Cerihalar.

Geçen bulmacamızın halli

Soldan sağa ve yukarıdan aşağı:

1 — Havale, Bum, 2 — Az, Kestane, 3 — Sağa otur, 4 — Akamet, Isa 5 — Leğenibrik, 6 — Esatir, 7 — To, Önem, 8 — Batıran, Ya, 9 — Unuslşeyhi, 10 — Merak, Mail.

MİLLİ PİYANGO

15 2nci KANUN 1942

İkramiye Adedi	İkramiye mikdarı Lira	İkramiye Tutarı Lira
1	30.000	30.000
4	10.000	40.000
6	5.000	30.000
40	2.000	80.000
120	1.000	120.000
160	500	80.000
1.200	100	120.000
1.200	50	60.000
8.000	10	80.000
160.000	2	320.000
170731 . . .	Yekûn . . .	960.000

Yüz bilette 42,68 bilet KAZANACAK
Tam bilet 4, Yarım bilet 2 liradır.

YENİ NEŞRİYAT:

Perde ve Sahne

Bu resimli sinema ve tiyatro mecmuasının yeni yıl sayısı çok zengin resim ve yazılarla çıkmıştır. İçinde Selim Nüzhet Gerçek, profesör Salih Murat, Hikmet Feridun Es, İbrahim Hoyi, Servet Moray, Mefharet Ersin, Vasfi R. Zobu, Füruzan Cemali, Refik Kemal Arduman'ın değerli yazıları vardır. Tavsiye ederiz.

Apartıman sahipleri!

Boş dairelerinize iyi kiracı bulmak için «A K Ş A M» ın KÜÇÜK İLÂNLARI ndan istifade ediniz

Bugün
SES Sinemasında
THEO LİNGEN-LUCİE ENGLİSH ve HANS MOSER tarafından yaratılan
KARIMI ALDATMADIM
Fransızca sözlü ve kahkahalı Komediyi mutlaka görünüz.

ŞEHİR TİYATROSU Temsilleri
İstiklâl caddesi Komedi kısmında
Gece saat 20,30 da
OYUN İÇİNDE OYUN

SÜMER Sineması
Yarın akşamdan itibaren
Halihazır vakayia aid en büyük Film
HAVAY GECELERİ
Cazip ve eğlenceli bir mevzuda hoş sahnelerle dolu çok güzel bir film. Baş rollerde:
John Brown - Constence Moore
ve Havaen kitaralarile bir çok genç ve güzel artistler.

Aşk Doğarken
Cloudette Colbert - Ray Milland

Pek yakında: SÜMER Sinemasında
CHARLES BOYER'in
MARAGARET SULLAVAN ile beraber çevirdiği en son ve en güzel filmi
BACK STREET

Bugün Beşiktaş GUREL Sinemasında
2 büyük ve güzel Film birden
Sihirli Yüzük — Türkçe sözlü
Yeraltı Cellâdı — Sergüzeşt Filmi

SÖZÜN GELİŞİ

Ehemmiyetsiz bir yalan

Pek muhterem bir dostum biraz evvel anlattı. Sabahleyin evden çıkarken bütün ev halkı onun bu kara kışta, yollar buz tutmuş ve tramvaylar işlemez olmuşken vazifesine nasıl gideceğini düşünüyorlarmış. O: «Merak etmeyin, tramvaylar işliyor. İşlemese bile mutlaka bir vasıta bulurum» diye evden çıkmış.

Tramvaylar işlemiyor. Yürüyerek Harbiyeden Tünele kadar gelmiş. Vakıt erken olduğu için tünel işlemiyor. Yüksekkaldırımdan bin müşkülâtla inmiş. Karaköyden İstanbul tarafına tramvay işlemiyor. Köprüyü bastonile sağı solu yoklıyarak geçmiş. Küçük bir yokuşu da çıktıktan sonra vazifesi başına gelmiş amma epey korkular atlatarak ve ter içinde.

Bu sefer hasta olmamak için tedbirler almaya çalışırken evden telefonu açıp merakla sormuşlar:

— Nasıl gittin oraya kadar. Başına neler geldi?

Muhterem dostum neşeli bir sesle:

— Gayet mükemmel, demiş, bir kere tramvaylar işliyor. Tünele kadar tramvayla, hem de oturacak yer bulmak şartile rahatça geldim. Oradan tünele. Maşallah tünel, kayış geldikten sonra, vızır vızır işliyor. Karaköye çıkınca taksi istediğiniz kadar. Bir otomobile atladım. İşte buradayım.

Evdekiler: — Allah Allah demişler, halbuki sokaklarda yürümek bile müşkül, diyorlar. Bravo Ve memnun, mesud telefonu kapamışlar.

Küçük bir saadet yaratması kabil olan yalanı niçin söylememeli? Bu nevi yalanları söylemekten çekinmeyiniz. Etrafınıza saadet dağıtmış olursunuz.

Şevket Rado

Dev Aynası

Fark

Tramvayların depolara, taksilerin garajlara çekildiği karlı günlerden bir gün (Allah kimseyi muhtaç etmesin!) bir taksiye binmek icab etti.

Parmakkapıda — hem de içinde bir başka müşteri bulunan — bir taksiye baş vurduk. Şişliye gidip döneceğimizi söyledik. «Altı lira bayım!» dedi.

Yürüdük. Harbiyede bir atlı araba bulduk. Gene Şişliye gidip gelmek için üç lira istedi.

Bunlardan birisinin Belediyece tasdikli, mühürlü taksimetresi; birisinin de tarifesi varken ikisi de devlet buyruğuna karşı gelmekten çekinmediler.

Bu memleketin şoförile, arabasile ayni haklara malik olan bizlerse, yazdığımız yazı ve yaptığımız iş için, çalıştığımız yerden üç dört misli fazla para istemeği bir gün bile düşünmüş değildik.

Aramızda hiçbir fark olmaması gerekirken büyük bir fark vardı. Bu fark da galiba «insaf» farkıydı!..

Öğütler

Vatandaşların öz çıkarları için birçok öğütlerde bulunuluyor:

«Ak akça kara gün içindir.»

«Sakla samanı, gelir zamanı.»

«Vatandaş, yarını unutma!» ilh.

Son olaylar Belediyelerin de bunlara benzer bazı öğütlere muhtaç olduklarını gösterdi. Şöyle ki:

«Ey Belediyeci, kışın kar yağar, don olur, tramvaylar işlemez, taksiler garajlara çekilir. Böyle günler için hazırlıklı ol!»

«Belediyeci vatandaş!... Günün birinde köprülerde bir bozukluk olabileceğini unutma!»

«Perakende odun, kömür satanlar dükkânlarını kapayabilirler. Toptan alışverişe gücü yetmiyen vatandaşlar bu yüzden soğukta kalabilirler. Buna karşı koymak için tedbirli ol!» ilh.

Elhazer!..

Bürhan Felek, evvelki gün yazdığı bir fıkrada İstanbulun yerlerinden bahsediyordu. Sokakları yürünmez bir hale koyan kar ve buz yığınları karşısında pratik bir çare düşünen muharrir «herkesin kendi kapısının önünü temizlemek» sonucuna varıyor.

Böyle bir tavsiye ancak kesin bir çaresizlik karşısında akla gelebilir. Fakat bütçeli, teşkilâtlı, koskoca bir Belediyesi olan İstanbul gibi bir şehir için akla gelmemesi gerektir. Zira herkesin kendi işini kendi yapması iptidaî ve geri (şehir demeğe dilimiz varmıyor) kalabalığın harcıdır.

Böyle bir tavsiye bize ancak, her İstanbullunun evi önüne bir fener asması ferman edilen on dokuzuncu asrın gazsız, elektriksiz devirlerini; esnafın kapı önlerine çirkef dökerek İstanbul sokaklarını suladığı belediyesiz çağları hatırlatır.

Elhazer!...

Meşum bir kadın

Kendisine yaklaşanlara şeamet getiren genç bir kadın tabanca ile öldürülmüş bulundu

Amerika'nın tanınmış ailelerinden birine mensup olan Alice de Trafford adında bir kadın Afrika'da, Habeşistan'ın cenubundaki Kenya İngiliz müstemlekesinde bir kurşunla ölmüş olarak bulunmuştur. Alice de Trafford son seneler zarfında birçok maceralar geçirmiş, kendisine yaklaşanlar için çok meşum olmuştur. Bir zamanlar kont de Janze'nin zevcesi iken gazeteler kendisinden uzun uzadıya bahsetmişlerdi. Başlıca macerası şu idi:

1927 senesi martının 26 ncı günü Paris'te şimal istasyonundan «Altınok» ismi verilen ekspres Calai'ye hareket etmek üzere iken esmer, genç ve çok güzel bir kadın birinci mevki vagonlardan birine binmiş, bir kompartimana girmiştir. Genç kadın burada oturan bir yolcuya yaklaşmış, kısa bir münakaşadan sonra çantasından bir tabanca çıkararak ateş etmeğe başlamıştır. Çıkan kurşunlardan hem yolcu, hem kadın ağır surette yaralanmışlar ve yere yığılmışlardır.

Derhal tren durdurulmuş, yaralılar hastaneye nakledilmişlerdir. Burada uzun tedaviden sonra ikisi de iyileşmiştir. Yaralanan erkek Raymond Vincer de Trafford adında bir İngiliz genci idi. Kadınla bir müddet birlikte yaşadıktan sonra kontesten ayrılmak istemiş, Londra'ya giderken kontes yetişmiştir.

Konset Janze'nin asıl ismi Alice Silverthorne'dir. Şikago'nun çok zengin ailelerinden birine mensuptur. 1921 senesinde Fransız kibarlarından kont Fredérich de Janze ile evlenmişti. O zaman bu düğün senenin en mühim hâdiselerinden biri olmuştu.

1925 de kont ve zevcesi Kenya'ya giderek orada yerleşmişlerdi. Başlıca eğlenceleri vahşi hayvan avı idi. Kontes burada iken Raymond de Trafford adında bir İngiliz genci ile tanışmıştır. Delikanlı, kontese çok hararetle kur yapmış, genç kadın da İngiliz gencine alâka göstermiştir. Bunun üzerine kont Janze Paris'e giderek boşanma davası açmıştır.

Kontes, kocasından ayrıldıktan sonra Raymond de Trafford ile birlikte yaşamağa başlamıştır. Aralarındaki rabıta iki sene devam etmiş, iki sene sonra İngiliz genci kadından kaçarken kontes yetişerek trende, bahsettiğimiz hâdise olmuştur.

İki genç iyileştikten sonra mahkeme huzuruna çıkmıştır. Raymond de Trafford burada genç kadını müdafaa etmiş, kadının kendisini öldürmek istemediğini, sadece tehdid etmeğe kalkıştığını söylemiş, bunun üzerine mahkeme kadını 6 ay hapse mahkûm etmiş, fakat cezayı tecil etmiştir.

Birkaç ay sonra Trafford genç kadınla evlenmiştir. Fakat bu izdivaç uzun sürmemiş, karı koca iki ay sonra ayrılmıştır. Raymond de Trafford bundan sonra Amerika'ya gitmiş orada otomobille bir piyadeyi çiynediğinden 3 sene hapse mahkûm olmuştur. Alice Kenya'ya dönmüştür. Orada kont ve kontes Errol ile tanışmıştır. Genç kadın kontla çok sıkı ahbap olmuştur. Bir müddet sonra kont esrarlı bir şekilde öldürülmüştür. Şimdi de eski kontes ölü bulunmuştur. Acaba ölen kontun intikamını almak için meçhul eller tarafından mı öldürüldü? Henüz bunu kimse bilmiyor.

İSTANBUL HAYATI

Kış gazaba geldi

Bu sene haşmetli Kış hazretleri gazaba geldi. Bütün şiddetile hüküm sürüyor. Dört bucakta buzlu rüzgâr kırbaçları şaklıyor. Bir haftadanberi İstanbul, beyaz örtü altında somurtuyor. Gökyüzünde saatte birkaç defa dekor değişiyor. Biribirlerinin sırtına binmiş bulut kümeleri alçalıyorlar, yerle gök kucaklaşıyor. Keskin ıslıklarla savrulan minimini inci taneleri çılgın zıplamalarla etrafa çarpıyorlar. Ufuktan beliren kül renkli bir perde süratle genişleyip yayılarak dört tarafı kaplıyor. Minareler, cami kubbeleri, binalar ve nihayet, biraz ilerido yürüyen insanlar birer birer gözden siliniyor. Sanki, etrafımızda görünmiyen adamlar dolaşıp konuşuyorlar; yahut kulaklarımız başka bir âlemden sesler duyuyor.

Sahlanan rüzgâr, bulut yığınlarını didikleyip eterle ıslanmış temiz pamuk parçaları halinde dört yana savuruyor. Arada bir ıslık vızıltıları hafifliyor, etrafı kaplıyan boz renkli perde ağır ağır açılıp yükseliyor. Güneş, kurumaya asılmış beyaz bir yatak çarşafının ortasında sapsarı bir ütü yanığı lekesi gibi göze çarpıyor. Rüzgâr büsbütün kesiliyor. Lâpa lâpa kar taneleri, boş bir papatya tarlasında ürkmeden ağır ağır uçuşarak çiçekten çiçeğe konan beyaz kelebek sürülerini andırıyor. Kâh bulut perdesi yırtılıyor, gökyüzünde parça parça mavi lekeler beliriyor.

Sabahleyin sıcak odanın penceresinden bakarken, henüz ayak izlerile lekelenmemiş bembeyaz karla örtülü sokaklar, ütüsüz çarşaf yayılmış temiz bir yatak gibi insanın içini gıcıklıyor. Kapıdan çıkar çıkmaz, sanki, görünmiyen eller buzlu suya batırılmış şeffaf bir tülü birdenbire insanın yüzüne sarıyor. Tüyler dikenleniyor, burun deliklerinden giren buzdan iğneler ciğerlere kadar saplanıyor, için için başlıyan ürpermeler biraz sonra sar'a titremeleri halinde bütün vücudu sarsıyor. Yere basarken ayaklar altında hem yumuşak hem sert, hem yapışkan hem kaypak yumaklar peyda oluyor; iç gıcıklayıcı kütürdemeler duyuluyor. Adımlar kendi kendine uzayıp kısalıyor, ayaklar ileri geriye, sağa sola çarpılıyor. Her adımda çarlstondan fokstrota, tangodan valse, rumbadan köy horasına geçiliyor. Bacağın biri sağa, öteki geriye kıvrılıyor; bel bükülüyor, boyun çarpılıyor, Mevlevî semâına kalkmış gibi kollar iki yana açılıyor. Bilârdo yuvarlaklarının üzerinde yürür gibi sağa sola bir iki sendelemeden sonra ya sırt üstü veya yanlamasına yere uzanıyorsunuz. Siz doğrulmağa çalışırken öteden kahkahalar duyuluyor. Fakat düştüm diye utanıp üzülmeyiniz; çünkü o sırada gülenlerden biri de mutlaka diz üstü çökmüş, kolları önündeki kar yığınına saplanmıştır.

Uzun zamandanberi modadan kalkan bastonlar bu kış gene rağbetlendi. Genç, ihtiyar birçok erkekler, kürk mantolu, kapuşonlu bayanlar ellerinde bastonlarla kaldırım kenarlarında emekliyorlar. Caddelerin en rahat yeri tramvay raylarının ortası. Kaldırımlar birer tuzak haline geldi. Kayalaşmış kaypak buz kümelerinin üzeri kar tabakasile örtülüyor, aldanıp basar basmaz sanki yer altından uzanan bir el, ayaklarımızı kıvırıyor ve taklayı atıyorsunuz. Kadın, erkek, çocuk kafileleri rayların ortasına birer birer sıralanın sünnet çocukları gibi gerile gerile yürümeğe uğraşıyorlar. Arkadan tramvay çanı veya otomobil düdüğü duyulunca hepsi çil yavrusu gibi dağılıyor. Bu sırada kazaen ray demirlerine basanların vay haline... Birkaç adım kızaklayıp sendeledikten sonra yüzükoyun yolun kenarına uzanmak muhakkak.

Cemal Refik

Askerlik Bahisleri

Yeni Alman silâhları

Alman muvaffakiyetinin sırrı yeni silâh keşfinden ziyade silâhı tabiyenin ihtiyaçlarına göre kullanmaktadır

Yazan: *M. Şevki Yazman*

1870 - 71 harbinden başlıyarak şimdiki dünya harbine kadar Almanların muvaffakıyetlerini, yeni silâhlar keşfine atfedenler çoktur. Önümüzdeki ilkbahar için Alman Führer'i gene yeni silâhlardan bahsedince, bunun ne olabileceği hakkında kafa yoranlar, fikir soranlar çoğaldı.

Vakıa silâh fenni bakımından Almanlar vasatînin daima ilerisinde bulunurlar. 1914 - 18 harbinde 42 lik toplar, Parisi döven uzun menzilli toplar, zehirli gaz, alev makineleri gibi bir sürü yeni silâhlar meydana getirdikleri gibi, bu harpte de mıknatisli mayn, ağır tank, pike tayyareleri gibi birçok yeni keşifler veya tatbikler ile üstünlükler temin etmişlerdir. Fakat bence bu 1939 - 42 harbinin en büyük icadı olan ve deniz filolarını tek başına hareket eden birlikler halinden çıkaran tayyareden atılır torpidolar İngiliz icadıdır. Fakat bu icad İngilizler kadar ve hattâ belki onlardan daha fazla düşmanları olan Japonların işine yaramış, birkaç gün içinde Japonlara Pasifikte üstünlük temin etmiştir.

Demek ki yeni ve kuvvetli bir silâh icadı tek başına muvaffakıyet âmili olamıyor. Sanayice takriben ayni derecede olan milletler hemen karşı tarafın yeni icadını çalarak kendi aleyhine kullanıyorlar. Netekim 1914 - 18 harbinde zehirli gazı ilk kullanan Almanlar olduğu halde en müessir gazı (İperiti) hemen keşfedenler ve gene ayni harpte Almanlar aleyhine kullananlar İngilizler olmuştur.

Bence muvaffakıyetin sırrı bu değildir. Muvaffakıyetin sırrı zaten teknik terakkiyatla daima atbaşı beraber giden silâh terakkiyatını tabiyenin isteklerine göre uydurmak ve kullanmaktır. Pike tayyareleri harpten evvel de malûmdu. Fakat bunları en ağır kara istihkâmlarının havaya uçurulması işi için hazırlıyan ve geniş mikyasta imalât yaparak Fransız tahkimatını yararken kara ordularının en büyük yardımcısı yapan Almanlar olmuştur.

Bundan daha basit, fakat bunun kadar mühim bir teşkili de yeni çıkmış bir kitaptan öğreniyoruz: Ağır zırh avcıları.

Bu avcılar kalın zırhlara karşı orta çapta (sekiz santimetrelik) ve mümkün olduğu kadar hafif yapılı topları en yakın mesafelerden (500-300 metre) direkt, yani görerek tevcih ederler. Yatık mahrekli ve ilk hızları büyük bu topların ânî birkaç darbesile çok mahfuz istihkâmların mazgallarına ve ağır zırhlı vasıtalara karşı ümid edilmiyecek neticeler elde edebilirler. Filhakika erazinin kapalılığından, yahut geceden istifade ederek betonarme istihkâmların mazgalları karşısına yerleştirilen bu toplar doğrudan doğruya tevcihle mazgalın içine veya yanlarına indireceği zırh mermisile, uzaktan atılan ve mailen gelen, mazgala vurması ihtimali pek az olan ağır toplardan çok daha süratli ve müessir işler görebilirler.

Motörle çekilir cer vasıtaları zırhlı olduğu gibi, kendi önünde de hayli mahfuz kalkanı olan bu topların birçok yerlerde çok yakın mesafelere kadar sokulmasını imkân dahiline koyar. Süratleri dolayısile kolordıların bir kanadından ötekisine geçebilen bu «zırh avcıları» Fransız ordusunda mevcud olmadığı için, general Weygand'ın neler çektiğini, Fransız ordusunun zırhlı vasıtaların hücumu karşısında ne müşküllere düştüğünü biliyoruz. Halbuki bu teşkilât daha 1939 senesinden evvel Alman ordusunda yapılmış ve kâfi derecede bol tutulmuştu. Belçika, Hollanda ve Fransada müstahkem mevzilerin süratle yarılması ve yıldırım harbinin yıldırım süratile ilerliyebilmesi için bu basit silâh ve teşkilât Stuka (pike) tayyareleri kadar mühim roller oynamışlardır.

Alman ordusu, bizzat 1914 - 18 harbinde de tabiyenin isteklerini ilk sezen, harpten evvel olduğu gibi, harp başlayınca da bunu en süratle yerine getiren ordu olmuştur. Meselâ mevzi harpleri meydana gelip de ilk hatlar günlerce yapılan bombardımanla mezbahaya döndüğü vakit buralardaki kuvvetleri ileri veya geri çekilerek, yani elâstikî bir tabiye tatbik ederek muhafaza etmek metodunu evvelâ Almanlar meydana koydular ve bu sayede yaptıkları harplere nazaran en az zayiatı da Alman ordusu verdi.

Silâhlarda olduğu gibi şahıslarda da tabiyenin ve harp icaplarının yerine getirilmesi, yani her insanı en muvafık yerde kullanmak keyfiyeti de Alman muvaffakiyetinin diğer bir sırrını teşkil eder. Vakıa 1914 - 18 harbinin ilk üç ayındaki kargaşalıkta buna riayet edilmediği için birçok unsurların kendilerine uygun işler başında çalışamadan öldükleri için harpten sonraki bütün Alman harp edebiyatı acı ile bundan bahsetmişti. Fakat daha bu harp başlamadan gene böyle bir hataya düşmemek için, Almanların büyük hazırlıklar yaptıklarına şahit olmuştuk. Harp başladıktan sonra ise, meselâ bize sulh zamanında boru satan bir fabrikanın asker olan memurunun şark cephesindeki menzil teşkilâtında «boru memuru» olduğunu tesadüfen öğreniyoruz. Ancak ihtisaslanma ya bu kadar riayet ve itina sayesindedir ki binlerce kilometre mesafe dahilinde ve düşman erazisinde ikmal keyfiyeti kabil olabiliyor.

Hulâsa: Yeni Alman silâhlarını yeni icadlardan ziyade silâh ve şahısları yerlerinde ve tabiye isteklerine uygun olarak kullanmalarında aramalıdır. Meselâ şark cephesinde süvarinin yerini tankın tamamen tutamadığı anlaşıldığına göre, yeni süvari teşkillerine şahit olacağız. Bu süvarinin daha ne gibi silâh ve teçhizat ile takviye edileceği ise, şark cephesinden alınmış tecrübelere dayanacaktır. Bu silâh ve teçhizat belki bugün bildiğimiz şeyler olacaktır; fakat istimal tarzı yeni icaplara uygun olarak değiştirilecek ve bu sayede zaferler kazanmaya çalışılacaktır.

Fransada yeni harman millî tütün çıkıyor

Bu tütün üçte bir tütün, üçte iki yerelmasından mürekkep olacak

Fransada yiyecek, içecek kıtlığından başka bir de tütün derdi var. Hiç bir tarafta tütün bulmak kabil olmuyor. Tiryakiler için tütünün ekmek kadar, belki ondan fazla ehemmiyeti olduğunu herkes bilir. Fransada tiryakiler az değildir.

Birkaç ay evvel «Milli tütün» diye bir tütünün satışına çıkarılacağından bahsedilmişti. Bu tütün bildiğimiz tütün ile devetabanı otu karıştırılarak elde edilecekti. Tiryakiler milli ayakkabı, milli elbiseden sonra milli tütümü sabırsızlıkla beklemeğe başladılar. Halbuki aradan aylar geçti, bu tütün bir türlü ortaya çıkamadı.

Fransız gazeteleri şimdi yeni bir cins milli tütünün dağıtılmasına başlanacağını haber veriyorlar. Bu tütün üçte bir tütün, üçte iki yer elmasından mürekkep olacaktır. Milli tütünün terkibinin değiştirilmesine sebep de devetabanı otunun ilkbaharda yetişmesidir. Devetabanı yer elmasından ziyade tütüne yakın olmakla beraber karar verildiği zaman, yani sonbaharda bulunamadığından yerine başka bir madde aramak lâzım gelmiş ve uzun araştırmalardan sonra nihayet yer elmasına karar verilmiştir. İlkbahar gelince yer elması yerini devetabanına bırakacaktır. Bu suretle Fransada yazlık ve kışlık iki türlü millî tütün bulunacak demektir.

Pipoya rağbet

Son zamanlarda Fransada pipo satışları birdenbire artmıştır. Sigara tiryakilerinin hepsi bir pipo satın almakta, boş da olsa bunu ağzından eksik etmemektedir. Bir pipo taciri pipoya rağbetin sebebini şu suretle anlatmıştır:

«— Çok miktarda pipo satmamızın 3 sebebi vardır. Birincisi pipoda tütünün katresinin bile kaybolmamasıdır. Sigara elle tutulamıyacak kadar küçülünce atılır. Şimdi bunlar atılmıyarak saklanıyor ve bu izmaritler toplanarak pipoya dolduruluyor.

İkinci sebep: Bir sigara sönünce artık bitmiştir. Tekrar yakılsa bile eski lezzeti yoktur. Pipo böyle değildir. Pipo istediği kadar sönsün hiç lezzeti değişmeden yakabilirsiniz. Hattâ içindeki tütün bittikten sonra bir iki saat pipoyu ağzımızda tutarsanız sigara içiyormuş kadar keyif duyarsınız.

Üçüncü sebep: Bazı tiryakiler durmadan bir şey içmek isterler. Tütün bulamayınca ıhlamur, mısır yaprağı gibi şeyleri kurutarak pipo ile içiyorlar.»

Fransada şimdi yeni bir cins ucuz pipo ortaya çıkmıştır. Bu pipolar çok rağbet görüyor.

DÜNYADA NELER OLDU? NELER OLUYOR

İnsanın kimyevî terkibi

İnsan vücudunun nelerden terekküp ettiğini uzun uzadıya incelemek zahmetine katlanmış olan Amerikan kimyagerlerinden biri, insan vücudunun son derece kıymetli ham maddelerden yapıldığı neticesine varmıştır.

İnsan vücudunda mevcut olan yağlardan orta büyüklükte yedi kalıp sabun yapılabilir. İnsan vücudunda bulunan demir cevheri bir nal yapmağa, vücuddaki şeker bir fincan kahve pişirmeğe yetmektedir.

İnsanın vücudundaki mağnezyomla bir fotoğraf çekmek, vücuttaki fosfor ile de 2200 tane kibrit yapmak kabildir.

Pariste kaldırılacak heykeller

Paristeki pronz heykellerden bir kısmının kaldırılması, sanayide kullanılmak üzere döktürülmesi kararlaştığını telgraflar haber vermişti. Ortadan kalkacak olan heykeller arasında en büyük ve en ağır olanları şunlardır:

Ternes meydanındaki Montgolfier kardeşler heykeli (bu heykelin ağırlığı iki ton tutmaktadır.) Kininî keşfeden eczacı Pelletier ve Caventou'nun Saint Michel bulvarındaki heykeli, iktisatçı, Le play'ın Luxembourg'daki heykeli.

Almanyada Noel ağaçları

Almanlar, harp haline rağmen ananevî noel ağacından mahrum kalmamışlardır. Almanyada askerî nakliyat yüzünden şimendifer münakalâtının tahdid edilmesine rağmen büyük Alman şehirlerine noel masalarını süslemek için ormanlardan küçük çam ağaçları nakledilmesine fevkalâde himmet sarfedilmiş ve meşhur Tanenbaum ormanlarından on milyon küçük çam ağacı nakledilmiştir. Yalnız Berlin şehrine nakledilmiş olan küçük çam ağaçları bir milyonu geçmiştir.

HER AKŞAM BİR HİKÂYE

Annesinin yanında

Erkek odadan çıktıktan sonra iki kadın birbirlerine baktılar. Melek gülümsiyerek arkadaşına sordu:

— Nasıl buldun nişanlımı?.. Rica ederim doğru söyle... Kanaatlerini olduğu gibi, açık açık dinlemek isterim...

Remziye kaşlarını kaldırdı, arkadaşının nişanlısı hakkında fikrini söylemek için tereddüt ediyor gibi idi, nihayet:

— Doğrusu yakışıklı adam!.. Güzel adam!.. Sonra çok kibar tavırlı bir erkek... Yalnız...

Melek gülümsedi:

— Hele hele.. söyle canım, tereddüt etme.. yakışıklı adam, güzel adam, kibar adam amma... Bir de amması var değil mi? Kuzum fikirlerini benden saklama... Ne söyliyecektin?

— Şey diyeceğim... Hani biraz fazla olgunca bir erkek... Yani... Anlatamadım galiba...

— Yaşı ileri değil mi?. Bir parça yaşlı değil mi?.. Canım kanaatlerini niçin bana açık açık söylemiyorsun?.. Evet, nişanlım Hadiyi biraz yaşlıca buluyorsun... Öyle değil mi?.

Remziye gülümsedi:

— Evet... dedi, aranızdaki yaş farkını biraz fazlaca buluyorum... Evet muhakkak ki Hadi çok güzel bir erkek... Ağarmış saçlarına rağmen hâlâ bir sîması var. Olgun ve mükemmel bir erkek... Yalnız zannederim elli yaşında var...

— Hattâ tam elli birinde!.

— Halbuki sen?.. Sen yirmi iki yaşındasın zannederim!..

— Hayır... Yirmi üç!..

— İsterse yirmi beş olsun... Gene aranızda büyük bir yaş farkı var... Hadi sana nazaran çok yaşlı...

Melek masa üzerindeki kutudan bir sigara alarak yaktı. Arkdaşına:

— Ben de Hadi'ye rasgeldiğim zaman senin gibi düşünmüştüm. Evet, muhakkak ki çok cazibeli erkekti. Lâkin onunla evlenmek istediğim zaman, bana göre kendisini çok yaşlı buluyordum. Hattâ bazan yüzüne bakıyordum:

— Vakıa hiç bozulmamış, hâlâ çok güzel adam!.. Lâkin bana nazaran pek ziyade yaşlı... Konuşurken aramızdaki yaş farkı büsbütün meydana çıkıyordu. Çünkü çehresini ve vücudünü yaşına göre yıprandırmaktan kurtarmıştı. «Madde» itibariyle hiç bozulmuş değildi. Lâkin konuşurken öyle şeylerden bahsediyordu ki onu dinlerken bazan kendi kendime şöyle düşünüyordum: «Bu anlattığı hâdise ben henüz doğmamışken olmuş...», yahut «söylediği şey olduğu zaman ben daha yedi aylık imişim... Halbuki Hadi o zaman şimdiki benim yaşımdan ne kadar büyükmüş!..»

Ve bütün bunlar aramızdaki yaş uçurumunu derinleştiriyordu.

Gergin yüzü ile, hiç konuşmasa belki de yaşı katiyen belli olmıyacaktı... Ne çare ki insanlar konuşmadan yapamazlar!..

Ondan çok hoşlanmama rağmen kendisiyle evlenmeğe bir türlü cesaret edemiyordum. Evlenmeye bir türlü karar veremiyordum... Onun omuzundaki yarım asırlık kocaman zaman parçası beni korkutuyordu.

Halbuki bu güzel, yakışıklı adamı sevmeğe de başlamıştım.

İşte bu sırada bir gün Hadi beni annesine takdim etti... O gün sanki gözlerimin önünden inanılmıyacak bir mucize geçti. O zamana kadar, kendime göre, gayet yaşlı gördüğüm bu adam annesinin yanında küçüldü, küçüldü, âdeta küçük haylaz bir çocuk, bir mektep çocuğu oldu...

Mevsim yazdı ve o günü oldukça sıcaktı. Hadi annesinin evinde açık bir pencerenin önüne oturmuştu. Yaşlı kadın ona:

— Ah evlâdım!.. Ne zaman aklın başına gelecek bilmem ki... Hâlâ çocuksun, hâlâ!.. Terli terli pencere kenarına oturma rica ederim!..

Şaşırmıştım. Çünkü benim yanımda, eski tabirle söyliyeyim, «âkıl», «kâmil», durmuş oturmuş bir zat olan Hadi şimdi annesinin önünde sıhhatini ihmal eden, terli terli pencere kenarlarına oturan, delibaş, hiç bir şeyin neticesini düşünmiyen bir çocuk oluvermişti.

Ve annesi aynen küçük bir haylâza muamele eder gibi onunla uğraşıyordu. Hattâ bir aralık Hadi su içmeğe kalkıştı. İhtiyar kadın:

— Dünyada olmaz!.. Sen çıldırdın mı?.. Şimdi sokaktan geldin... Terli terli su içmek için aklını kaçırman lâzımdır... Ah çocuğum!..

Hadi de ona:

— Anne!.. Sen de insana göz açtırmazsın!.. derken sesinde nazi geçen bir çocuğun tonu vardı.

Evet Hadi annesinin yanında küçüldükçe küçüldü, gençleştikçe gençleşti.

Kadıncağız bana:

— Ah bilmezsin kızım!.. O tam mânasiyle çocuktur... Kendisine bakmasını bilmez... Sıhhatine aldırış etmez. İhmalci, söz dinlemez bir insandır. Cehalet işte... Aklı başına gelecek amma ben görmiyeceğim!.. diyordu.

Artık Hadi ile aramızda baş döndürücü bir yaş uçurumu olduğunu his bile etmiyordum. Çünkü bu ihtiyar annenin karşısında ikimiz de aynı şeydik: İki çocuk!..

O zaman anladım ki güzellik de, çirkinlik de, gençlik de, yaşlılık da her şey mükayese ve telâkki meselesidir...

Güzel bir insan, çok güzel başka birinin yanında âdeta sönük kalır. Çirkin bir adam, iğrenç suratlı bir insanın yanında bayağı güzelleşir. Diyorum ya... Mükayese meselesi!.. Hayatta hiç bir şey yoktur ki bu insafsız teraziye vurulmuş olmasın!.. Dünyada tek başına güzel, çirkin, genç, yaşlı, iyi veya fena yoktur. Her şey ve herkes şuna veya buna göre güzeldir, yahut çirkindir. Gençtir ve yaşlıdır. İyidir veya kötüdür.

Remziye de arkadaşı gibi bir sigara yaktıktan sonra gülümsedi:

— Ben görmiyeli sen bayağı filozof olmuşsun Melek!..

— Öyleyimdir!.. Hayatta, salça kabilinden, biraz da filozofluk lâzımdır. Lâkin sözlerimin doğruluğuna itimad edebilirsin... Annesinin yanında, konuşurken Hadi'nin bir yumurcaktan farkı yoktu.

Düşündüm. Sanki ben de bu adamı annesinin gözü ile göremez mi idim? Mademki annesi için o hâlâ genç bir haylâzdan ibaretti. Kadıncağız oğlunu böyle görebiliyordu. O halde ben de Hadi'ye niçin ayni gözlerle bakamıyacaktım ki?..

Nitekim de o zamana kadar gayet yaşlıbaşlı, benden uzak, aramızda bir nesil farkı olduğunu düşündüğüm bu erkek, ihtiyar bir kadının karşısında benim neslimden oluvermişti. Bana yaklaşıvermişti. Ve işte bundan sonra onunla evlenmekten korkmadım. Ve nişanlandık...

Şimdi benim için Hadi hâlâ annesine karşı bir takım tatlı şımarıklıklar yapan genç bir insandır... Annesiyle onu yanyana görmem nişanlımın yaşını belki 20 - 25 sene birden küçülttü..»

Remziye sigarasını silkerken:

— Garip bir vaziyet... dedi. Şunları bir de ben ana - oğul yanyana öreyim...

Melek:

— Evet, evet. seni ilk fırsatta davet edeceğim... Ve göreceksin ki nişanlım annesinin yanında ne kadar ufalıyor küçülüyor...

— İyi amma müstakbel kocanı dalma genç görmek için annesini yanından ayırmaman lâzım...

Melek boynunu büktü ve mırıldandı:

— Ne yapayım?. Ben de kaynanamla beraber otururum!..

Hikmet Feridun Es

Elazığ mektubu

Elazığ'da her sahada büyük bir çalışma var

Çocuk esirgeme kurumu balosu bu sene basma balosu olacak, basmadan en ucuz elbise dikene mükâfat verilecek

Elâzığ (Akşam) — Diyarbakırdan Elâzığ'a nakledilen valimiz B. Feyzi Gurel son günlerde Dahiliye Vekâletince bir derece terfi ettirilmiştir. Bu haber Elâzığ'da herkesi memnun etmiştir. Bu münasebetle valimizi ziyaret ederek vilâyet işleri hakkında malûmat vermesini rica ettim. B. Feyzi Gurel bana şu beyanatta bulundu:

«Bu sene Ziraat Vekâletinin. yıllardanberidir çifçiyi büyük zararlara uğratan süne ve kımılla yaptığı mücadelenin çok iyi sonuç vereceğinden eminim, hele bu çok karlı kış da haşerelerin kalan kısmını öldürürse... Fazla ekim ve iyi tohum işlerine çok önem vermekteyiz. Tohum temizleme evlerinin çalışmaları iyi olmuştur. Bu yıl köy bütçelerinde, selektörlerin daimi barındırmaları için (Tohum temizleme evleri) yaptıracağız.

Ziraat bankası çifçiye açtığı kredi işini genişletmiştir. Palo ve Karakoçan kazalarına 35 er ton tohumluk buğday verilmiştir. Yeni mahsul yılını haklı olarak büyük ümitlerle bekliyeceğiz.

Pamuk işleri iyidir. Islah edilmiş olarak geçen yıl çifçiye 30 ton Kılıvland tohumu dağıtılmıştır. Alınan mahsul çok ümitvericidir. Çifçi mallarını koruma kanununun tatbikatı üzerinde de çok dikkatle durmaktayız. Çifçinin en mühim derdini kökünden halledecek olan kanun tatbikatının iyi verimli olacağı muhakkaktır. Meyvacılığımızın ıslahı işini de ön plânda tutmaktayız. Vilâyet fidanlığının genişletilmesi için esaslı tedbirler alıyoruz.

Kış, bizi en çok meşgul eden mevsimdir. Bugünlerde muhtaçların yardımına koşmak ve şehrin umumi ihtiyaçlarını göz önünde tutmak lâzım. İhtikâr işlerini önlemek için esnaf ve tüccarlarla bir toplantı yaparak görüştük. Bu memleket davasında alıcı ile satıcının iyi ve asil duygularla mübekabilen elbirliği yapmalarını temin edeceğiz.

Odun ve kömür işini nizamlıyoruz. İcap ederse Ziraat bankasından kredi almarak belediyece bu iki asıl ihtiyacının bollaştırılmasını temin edeceğiz.

Yoksul mektep çocuklarını koruma için bir cemiyet teşkil edildi. Sayın umumi müfettiş general Alpdoğanın himayelerinde ve benim fahri başkanlığım altında işe başlıyan cemiyet büyüklerimize tazim telgrafları çekerek değerli işler görmeğe hazırlanıyor.

Çocuk Esirgeme Kurumumuz iyi başarılı çalışmalar göstermektedir. Bu yılki balomuzun hususiyeti (Basma balosu) oluşudur, yani lüks tuvaletler yerine yerli basmadan iki liraya çıkarılacak bir tuvalet, Kız Enstitüsü de bu yolda yardım edecek ve en ucuz, en şık tuvalet sahibine ikramiye verilecektir. Balodan sonra herkes tuvaletini cemiyete terkedecektir.

Toprak ofisin ekmek işini organize etmek hususunda iyi çalışmaları vardır. Fırından gündelik ekmeğini temin edemiyecek kadar fıkara olanlara aynen buğday vermek işini incelemekteyiz.

Elektrik işlerini de yoluna koyuyoruz. İdarenin başına 300 lira ücretli mütehassıs bir müdür getireceğiz. Bu tedbirlerimiz verimli olacaktır.

Karların âni olarak bastırmasından Ankara ve İstanbula sevkolunmak üzere on binlerce kasap hayvanı istasyonda birikmiştir. Bunların biran evvel sevkedilerek milli servetin heder olmamasına çalışmaktayız.

El tezgâhları kursları devam etmektedir. Bütün mıntakada bu tezgâhların çoğalarak âzami randıman vermelerine hususi kıymet vermekteyiz.

Talebe sayısının yükseltilmesi ve mevcut mekteplerin içinde tamiri gerekenlerin onarılması ve yeniden mektepler açılması işi üzerindeyiz. Elâzığda açılan liseye gösterilen fevkalâde rağbet bizi istikbal için çok sevindirmektedir. Köylerde Halk dershaneleri genişletilmektedir. 5 yıllık maarif programı yapılarak hemen tatbikatına başlanacaktır.

Yollarımızın tamirine ve yeniden yapılmasına imkân nisbetinde çalışmaktayız Hava meydanına giden şoseyi de yeniden yaptıracağız. Köy yolları da programlı bir surette tamir edilecektir.

Spor işlerine de ehemmiyet veriyoruz. Mevcut stadyom genişletilmektedir. Mevsim sporu olarak kayak ve güreş işlerine de çalışmaktayız.

Vilâyet gelir kaynaklarının genişletilmesi ve gelirlerin kolaylıkla toplanması işine çalışmaktayız. Eski yıllar borçlarını toplama kabiliyeti kalmıyanlarını tasfiye ediyoruz. Bütçeye tahsisat konan işleri tamamlamağa çalışıyoruz. Şubatın başında toplanacak olan vilâyet umumi meclisine sunulacak rapor ve bütçeyi hazırlamağa başladık.

Vilâyette sıhhat işlerinin de düzeninde gittiğini memnuniyetle söyliyebilirim. Akliye hastanesinin bina bakımından ıslahı için ne lâzımsa yapacağız. Vilâyet defterdariyle Sıhhat ve Nafıa müdürleri ile birlikte bu müessesede giderek noksanlarını tesbit ettik. Yapılan vilâyet hastanesinin tesisat noksanlarını yamamlıyacağız.»

«AKŞAM» neşriyatı

ROMANLAR

		Kuruş
Küçük İlânlar	Vâ-Nû	75
Kıvırcık Paşa	Sermet Muhtar	75
Deli	Selâmi İzzet	30
Yalı Çapkını	Burhan Cahit	30
Bu perdenin arkasında	Z. İ.	40
Düğün gecesi	Burhan Cahit	100
Sumer Kızı	İskender Fahreddin	125
Asyadan bir güneş doğuyor	İskender Fahreddin	80
Pembe maşlahlı Hanım	Sermet Muhtar	70
Bir kadın geçti	Selâmi İzzet	20
Devler kaldırımı	Halit Fahri	75
Aşk fırtınası	Muazzez Tahsin	50

Tevzi yeri: AKŞAM matbaası

«AKŞAM» karilerine mahsus yüzde 20 tenzilât kuponu

SİNGAPUR KORSANLARI

Tefrika No 3 — Yazan: İSKENDER F. SERTELLİ

— Sen eskiden bu kadar ihtiyatlı konuşan bir adam değildin, Kava - Mura! Şimdi ne oldu sana? Bu sözlerinle beni de ihtiyatlı davranmağa mecbur ediyorsun.

— Fena mı yapıyorum? Mermer alacağım derken, yalnız timsahların değil, «Cibon» [4] ların da kucağına düşmüş olacağız. Sen o havalideki «Cibon» ların ne müthiş mahlûklar olduğunu, sarı ve beyaz insanlara nasıl hücum ettiğini benden iyi bilirsin!

Kava - Mura Sarı Korsanla konuşurken, yanıbaşındaki direkte asılı duran küçük bir tulumu indirdi; cebinden küçücük meşin bir kese çıkarıp ağzını açtı ve tulumdan bir kadeh mikdarında sarı bir içki koyup içti. Sarı Korsan bunu gördü:

— Gene sake [5] içmeğe başladın, öyle mi?

— Ne yapayım, Yamada? İçimde müthiş bir sıkıntı var. Bunu içmezsem, damarlarım yanıyor sanıyorum. Sake bana hayat veren, beni neşelendiren bir içkidir.

— Beni de inadına fazla düşündürür. Bu yaşa kadar onu içtim ve mütemadiyen düşündüm.

— Bundan sonra düşünmeğe ihtiyacın yok mu?

— Hayır. Artık boşyere kafa yormıyacağım. Singapura varınca, İspanyol şarabı içeceğim.

— Haydi canım, üzüm suyu da içilir mi? Bir vakitler onu sirke diye av etlerinin üstüne dökerlermiş. İnsan ondan zevk ve neşe duyar mı?

— Senin şarap hakkında hiç bir fikrin yok, Kava - Mura! Şarabın tarihi, insanların tarihinden daha eskidir. Müslümanların ve hıristiyanların inandığı «Allah» insanı halk etmeden şarabı yaratmış. [6]

— Bunların hepsi masaldır. İspanyol rahiplerinin uydurduğu masallar.. sen istersen Singapurda şarap içebilirsin! Fakat, benim sakeme sakın el sürme.. çünkü, benim babam da sake düşkünüydü.. benim kanımın her zerresinde pirinç suyunun zevk ve neşe yaratıcı sihirli kudreti vardır. Ben ondan uzaklaşırsam, sudan çıkmış balığa dönerim.. yaşamam.

— Pekâlâ. Haydi ziftlen.. fakat, üç dört keseyi aşırma! Kayalıklar arasından geçiyoruz.. sarhoş olursan, yolu kaybedersin.. kayalara bindirip parçalanırız.

— Merak etme, Yamada! Ben, sözlerimde ve hareketlerimde ölçülü olduğum gibi. zevkimi neşemi de ölçüye vurmasını bilirim. Başım dönmeğe başlayınca Sake kesesini koynuma kor ve tulumun ağzını bağlayıp ortadan kaldırırım.

***

Takako bağırdı: İşte, Manilâ limanı göründü..

Sarı Korsanın kızı geminin güvertesinden bağırdı:

— İşte Manila limanı göründü. Havada sis var. Kayalıklara çarpmadan limana girelim, baba!

Yamada kızının sesini duydu, sancak direği dibinde ayakta duran Kava - Mura ile konuşuyor:

— Takako bizden yaman, bizden açıkgöz çıktı. Manilayı o bizden önce gördü.

— Ne denebilir? O hepimizden gençtir.. Gözleri de bizimkinden kuvvetli.

— Limanın şark sahiline yanaşsak fena olmaz, Kava - Mura!

— İspanyollardan mı korkuyorsun?

— Hayır. Kimseden korkum yok. Sadece bir ihtiyat.

— Doğruca limana gidelim.. Şark sahilinden şehre gidip gelmek güç olur. İspanyollara gelince, kafanın içinde bir endişe varsa, çıkar at kafandan onu. Zira, Manilada umumi valiyi muhafaza eden üç yüz İspanyol askerinden başka kuvvet yoktur.

— Nereden biliyorsun bunu?

— Geçen sene Hong - Konga [1] giderken buraya uğramıştım. Yakından biliyoryum onların iç yüzünü.

— O halde yerliler bize yardım etse, Manilayı pek kolay zaptedebiliriz.

— Şüphesiz... Manilayı İspanyolların elinden almak güç bir iş değil.

— Bu işin güç olan başka tarafı var mı?

Kava - Mura başını salladı:

— Evet. Yerliler adaya tamamile kendileri hâkim olmak istiyor.

— O halde iş değişti. Bu hak, başkalarından ziyade onlarındır. Keşke su bir avuç İspanyolu buradan atsalar da bütün Filipinlere kendileri hâkim olsalar..

— Buranın yerlileri Nippon [2] adasının sahip ve sakinleri kadar kalabalık değil ama, sahip oldukları arazi yani bütün Filipin adaları Nippon'dan çok daha büyüktür. Bizim Japon derebeyleri aralarındaki kavgayı bırakıp birleşseler, Filipini İspanyolların elinden çok kolay alırlar ve burasını da Nippon adası gibi kalabalıklaştırırlardı.

(Arkası var)

[4] Cibon = maymunların insana en çok benziyenlerinden biridir. Bunlar Filipin adalarında çok bulunur. Renkli mermer havzasını teşkil eden cihetlerde de «cibon» lara tesadüf edilmiştir. «Cibon» lar hasmına insan gibi tuzak kurmasını, çukurlar kazıp üstünü çalılarla örtmesini, bu çukurlara küçük hayvanları düşürmesini bilirler. «Cibon» larla yerli vahşiler bile mücadele etmekten çekinirler.

[5] Pirinç suyundan yapılan bir nevi Japon içkisi.

[6] Dünyanın kuruluşunu ve insanların kürremiz üzerine yayılışını tedkik eden bir Japon tarihçisi, şaraptan ve Âdemden şöyle bahsediyor: «Allah, Âdem'le Havva'yı (cennet) ten koğduğu zaman, insan şeklinde bu iki mahlûk Serendip dağının bağlık yamaçlarına düştüler. Âdem, bir üzüm kütüğünün dibinde birikmiş bir mikdar su bulup içti ve sarhoş oldu. İşte bu mayiin adına şarap denildi. Üzüm salkımlarından akan suları içmek âdeti o zamandan başladı. Hıristiyanların peygamberi «İsa» insanları şarapla takdis «vaftiz» etti. Halbuki, müslümanların peygamberi «Muhammed» üzüm suyunun içilmesine müsaade etmedi. Müslümanlıkta, şarap içmek haramdır. Hindistanda ve Siyam, Cava havalisindeki müslümanlar evlerine üzüm bile sokmazlar. Mademki şaraptan üzüm yapılıyor, üzümü yemek de haramdır, derler. Şarap hiç bir zaman tahammür etmiş pirinç suyuna (Sake) ye benzemez. Vücuda atalet, rehavet verir. (Sake) ise bunun tamamiyle zıddıdır.. içenlere çeviklik ve tazelik bahşeder.»

[1] Hong - Kong = Çinin cenup sahilinde (Kanton) koyunun methalinde ve sa[illegible] iki buçuk kilometre açıkta küçük bir adadır. Mesahai sathiyesi 79 murabba kilometre ve ahalisi üç yüz bine yakındır. Merkezi, adanın şimal kıyısında Viktorya iskelesidir. Adanın arazisi dağlık ve taşlıktır. 1841 de Çin devleti tarafından İngiltereye terkedilen bu adanın o zaman 2500 ahalisi vardı. (Vittoria) iskelesi serbes liman olunca, az zaman içinde şehir büyümüş ve kalabalıklaşmış; etrafında birçok köyler vücuda gelmiş, bu suretle Çin ile Avrupa arasında büyük bir ticaret merkezi olmuştur. Hong - Kong, Filipinlerin Luzon adası burnu ile karşı karşıya bulunmaktadır. Aralarında büyük Çin denizi vardır.

[2] Japonyayı terkip eden dört büyük adanın en büyüğüdür; mesahai sathiyesi 224,731 kilometredir. 1875 de yalnız bu adanın nüfusu 25 milyona yakındı. 1902 de yedi milyon arttı. 1939 da yetmiş milyonu buldu. Adanın, uzunluğu 1400 kilometre ve eni 100 ile 440 kilometre aralarındadır.

EY KADER!

Aşk ve macera romanı

Tefrika No. 130 — Nakleden: (Vâ - Nû)

3 dakika sonra, Emine koltuğunun altında koca bir defterle avdet etti. Bu, Dalaman çifliğinin hesap defteriydi. Pek muntazam tutulmuştu. Hafız süratle defterin sahifelerini çevirdi. Parmağile deftere yapışık iadeli taahhütlü bir posta makbuzunu gösterdi. Makbuzun metni şu idi:

Parihan hanıma: 50 lira
Büyük pastahanede postrestan
6 mart 1914
PARİS

Hafız, makbuzu gösterdikten sonra ilâve etti:

— İşte Perihan hanıma gönderdiğim son para budur.

— Niçin?

— Çünkü o senenin martında Vehbi paşa, Karacabey çifliğinde [illegible] fat etti. Para göndermeğe devam etmek için Vehbi paşanın ailesinden [illegible] i hiçbir emir almadım. Esasen birkaç ay sonra harp patlamış, ortalık karışmıştı. Bir müddet sonra Karacabey çifliğinde Rukiye hanım da ölmüş, paşanın biricik oğlu ve vârisi Rüsuhi bey de ortadan sır olup gitmişti. O zamandanberi yaptığım şey, çifliğin varidatını muntazaman noter Daniş beye götürüp teslim etmekten ibarettir.

Hafızın verdiği bu izahat pek makul ve mantıkî görünüyordu. İtiraz edilebilecek hiçbir nokta yoktu.

Cevdet biraz düşündükten sonra tekrar sordu:

— Perihan hanıma gönderdiğiniz para çok mu?

— Beş yüz lira kadar bir şey. Bu parayı da Vehbi paşanın emrile çifliğin gelirinden ayırarak gönderdim. Eğer hakikî miktarını anlamak istiyorsanız, öbür defteri getirtip bakalım.

Cevdet, meyus bir eda ile cevap verdi:

— Lüzum yok.

Avukatla arkadaşı, Hafızın doğru ve makul görünen bu izahatına rağmen, hakikati kendilerinden gizlediğine kani bulunuyorlardı. Fakat ellerinde delil yoktu. Hiç şüphe yoktur ki, bu hilekâr kâhya, bütün ihtimalleri düşünmüş ve ona göre tedbir almıştı.

Bu vaziyete karşı ne yapılabilirdi? Ellerinde bariz bir delil yoktu ki Hafızı sıkıştırsınlar. Hafız, Cevdeti müşkül bir duruma düşürdüğünden dolayı kalben çok seviniyordu. Cevdet ile Lâtif çavuş biribirinin yüzüne baktılar. Avukat saatine baktı:

— İstanbulda acele işim var. Burada fazla kalamıyacağım dedi ve sesine daha büyük bir ciddiyet vererek:

— Belki başka bir defa çifliğe uğrar, bu mesele hakkında tekrar sizinle görüşürüz; sözlerini ilâve etti.

İki arkadaş, arabaya doğru yürüdüler. Baba Derviş kendilerine mânalı bakıyor, Lâtif çavuşa göz kırpıyordu. İhtiyarın bu bakışlarında, derin mânalar vardı. Lâtif çavuş, Baba Dervişe el sallıyarak:

— Şimdilik Allaha ısmarladık Baba Derviş; pek yakında tekrar görüşeceğiz, dedi ve parmağını dudağına götürdü. Baba Derviş, bu sözlerden ve işaretten birçok mânalar sezmişti.

Lâtif çavuş, yolda, intibalarını arkadaşına şu sözlerle anlattı:

— Muammanın anahtarı Hafızın ellerinde. Fakat hınzır herif, her ne sebeptense sır vermek istemiyor.

Cevdet de:

— Benim de katî kanaatim bu merkezde. Her halde bu sırrı kâhyadan koparacağız; dedi.

***

Hafız, bu müziç ziyaretçiler gider gitmez, soluğu, çifliğin geniş yemek salonunda aldı. O zamana kadar göstermiş olduğu soğukkanlılık sinirlerini çok yormuş, salona girer girmez, alnından terler boşanmıştı. Kâhya, kendisini güçlükle koltuğa attı. Emine, önünde duruyor, kâhyanın halini tedkik ediyordu. Büfeye koşarak bir şişe konyak aldı. Büyücek bir kadehi doldurarak Hafıza uzattı:

— Bunu iç, sinirlerini dinlendirir, kuvvetini iade eder.

— Öyle mi?

— Ben kendimde birçok defalar denediğim için biliyorum.

Emine, kâhyaya ikinci bir konyak kadehini uzattıktan sonra söze başladı:

— Bana ne verecektiniz? Bir daha bana anlatsan a iki gözüm.

— Yeniden mi münakaşaya kalkışacağız?

— Çifliğin öte tarafında bulunan ufak evi verecektiniz değil mi?

— Evet.

— O ev beş para etmez cicim.

Hafız, homurdanarak cevap verdi:

— Bu evi beğenmiyorsan, sana vermem, kendime alıkorum.

— Yağma yok, evi isterim. Başka ne verecektiniz?

— Nakten beş yüz lira!

— Bu para, pek azdır.

— Biraz evvel mutabık kaldıktı ya. Şimdi sözünden cayıyor musun?

— Evet. Deminki misafirlerin ziyareti, beni, fikrimi değiştirmeğe sevketti.

— Niçin?

— Çünkü...

— Çabuk söyle...

— Anlatmağa lüzum var mı?

Hafız, Eminenin bu sözüne karşı ağır bir küfür savurdu. Eminenin ne istediğini anlıyordu. Emine ise, istifini hiç bozmuyordu:

— Hafızım, gene parlamağa başladın. Zararını sen çekersin. Belki sana inme gelir. İki hafta evvel doktor sana kızmamağı söylememiş miydi?

— Ne demek istiyorsun?

— Şunu demek istiyorum ki bu gelen iki adam, senden şüpheleniyorlar, fakat henüz söylemek istemiyorlar.

— Sen de sırrımı onlara söyliyebilirsin, öyle mi?

— Allah beni korusun. Fakat dilimi tutmak için sen de bana bir şeyler vermelisin.

Hafız, sert bir sesle sordu:

— Ne istiyorsun? Açıkça söylesene...

Emine, Hafızın omuzuna eğilerek tatlı ve cilveli bir sesle:

— Nakden vereceğin paranın iki mislini, yani bin lira...

Hafız, bu talep karşısında köpürdü:

— Seni kahpe seni...

— Bana bin lira vermekle, sıkıntıya düşecek değilsin.

Kâhya, hiddetten patlıyacaktı, alnından iri iri ter taneleri akıyordu. Kendisini tutmasa, Eminenin boğazına sarılıp boğacaktı.

(Arkası var)

Harbe aid resimler

Leningrad cephesinde Sovyetler tarafından tanklara karşı yapılan mânialar

Cepheye gitmekte olan Britanyalı efrad

Sirenaikte muharebe: Çölde tanklar

İngiliz ordusu yardımcı kıtaatında vazife gören kadınlardan birkaç

Vaşingtonda imzalanan 26 Devlet andlaşması

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

hep silâhlıydı. Buna rağmen, silâhsız Almanya karşısında nice küçük devletlerin, hattâ en büyüklerin emniyeti hiç korunamadı. Demek istiyoruz ki bu çare, en iyi şartlar içinde bile barışa ve emniyete yetmemişti. Bu sefer nasıl yetecek? Hattâ, aklımızda kaldığına göre, bu bir taraflı silâhsızlanma dâvâsı, 1932 de Avrupa sulhunun temelini sarsan ilk ayrılığı doğurmuştu. Sovyet Rusya bile, bu ayrılığı önlemek için, bütün devletlerin silâhlarını sıfıra indirmeyi teklif etmişti.

Buraya kadar gelen haberler belki tam değildir. Yahut Vaşington andlaşmasının ahvale ve şartlara göre eğilir bükülür olduğunu kabul etmek gerektir.

Sulhten sonrayı şimdiden düşünmek boştur. Çok vakıt var ve o zamana kadar neler olacağı belli değildir. Bugün için, Vaşington anlaşması — İngiltere ile Amerika sözlerinden dönen devletler olamıyacakları için — Almanya ile her türlü uzlaşma ve anlaşmayı olasılıktan çıkaran bir vesikadır. Çünkü 26 devleti tatmin edecek bu şartlar, ancak Almanya tamamen yok olduktan sonra yürütülebilir.

Necmeddin Sadak

Ankara bölgesi güreş teşvik müsabakaları

Ankara 4 (A.A.) — Bugün Halkevi salonunda Beden Terbiyesi Ankara bölgesi güreş teşvik müsabakaları yapılmıştır. Tecrübeli ve tecrübesiz güreşçiler arasında ayrı ayrı icra olunan bu müsabakalar birçok meraklı tarafından zevkle takip olunmuştur. Teknik neticeler şunlardır:

Tecrübeliler arasında: 56 kiloda Halid Balamur (Demirspor), 66 kiloda Mustafa Beton (Ankaragücü), 72 kiloda Yaşar Doğu (Ankaragücü), 79 kiloda Aziz Kiper (Ankaragücü), 87 kiloda Celâl Atik (Ankaragücü).

Tecrübesizlerde: 56 kiloda Halid Toptan (Demirspor), 61 kiloda Şeref Tomruk (Ankaragücü), 66 kiloda Fethi Yurdsever (Ankaragücü), 72 kiloda Salih Oktay (Ankaragücü). 79 kiloda Mahmud Çeteres (Ankaragücü). Sikletlerinin birincisi olmuşlardır.

RADYO

Bugünkü program

12.30 Program, 12.33 Hicaz makamından şarkılar, 12.45 Ajans haberleri, 13.00 Karışık şarkı ve türküler, 13.30 Plâkla müzik, 18.03 Radyo dans orkestrası, 18.50 Fasıl heyeti, 19.30 Ajans haberleri, 19.45 Konuşma, 19.55 Muhtelif şarkılar, 20.15 Radyo gazetesi 20.45 Bir marş öğreniyoruz: Ankara marşı, 21.00 Ziraat Takvimi, 21.10 Muhtelif şarkılar, 21.30 Öğretmen saati, 21.45 Radyo senfoni orkestrası, 22.30 Ajans haberleri, 22.45 Cazband (Pl.).

Yarın sabahki program

7.33 Hafif program (Pl.), 7.45 Ajans haberleri, 8.00 Senfonik parçalar (Pl.) 8.15 Evin saati, 8.30 Senfonik parçalar

Gök yüzü henüz bilinmeyen bir âlemdir

Yükseldikçe hava soğuyor, fakat yükselme devam etse soğuğun yerine şiddetli sıcağın kaim olacağı anlaşılıyor

Tayyarecilik son seneler zarfında çok ilerledi. Fakat henüz bu sahada bilgimizin pek az olduğu anlaşılıyor. Buna sebep de başlarımızın üstünde uzanan ve feza denilen uçsuz bucaksız boşluğun henüz bilinmedik bir saha olmasıdır. Yirminci asırda insanların fezaya hâkim olduklarını iddia etmek boş bir gururdur. Hava tabakaları, bilhassa stratosfer bizim için henüz bilinmeyen bir âlemdir.

Hava tabakasından sonra gelen ve stratosfer denilen boşlukla yakın zamanlara kadar yalnız âlimler uğraşırlardı.

Rasad balonlariyle yapılan araştırmalarda yükseldikçe sıcaklığın düştüğü ve sıfırdan aşağı 50 - 60 dereceye kadar indiği anlaşılmıştı. Gene öğrenildiğine göre muayyen bir yükseklikten sonra sıcaklık, azalmıyarak sabit bir hadde durmakta ve bu stratosfer tabakasına girildiğini göstermektedir. Stratosfer, kutuplarda arzdan takriben 9 ve hattüstuvada da aşağı yukarı 16 kilometre yükseklikte başlamaktadır.

Arzdan on kilometre yükseklikte havanın ağırlığı dünya sathındaki ağırlığından yarı yarıya azdır. Yükseklik arttıkça havanın hafifliği artar, nihayet hava büsbütün kaybolur.

Ozone'un koruyucu rolü

Arza yakın yerlerde rasad balonlarının çıkabilecekleri 10 kilometreden 40 kilometreye kadar yüksekliklerde havada hissedilecek mikdarda Ozone mevcuddur. Bu, bizim için hayırlı bir keyfiyettir. Zira bu ozone tabakası. güneşin Ültra - violets şualarını çekmekte ve bizi onların tehlikeli tesirlerinden korumaktadır. Bu ozone mıntakası, yeryüzünü güneşin yanıklarından koruyan bir krem vazifesini görmektedir.

Rasad balonları, şimdiye kadar 40 kilometreden daha yukarılara yükselememişlerdir. Buna rağmen son seneler zarfında, daha büyük yüksekliklerde hissedilecek bir surette cereyan eden bir takım haller meydana çıkarılmıştır. Bu haller bilhassa ionosphère'in elektrik tesirleridir.

Radyo amatörleri, ilk defa olarak pek az bir elektrik enerjisiyle Okyanusları geçen kısa dalgaların hayretverici ehemmiyetini keşfetmişlerdir.

Bu hal ise elektrik nakleden ve 100 kilometre yükseklikte bulunan ionisé edilmiş tabakanın eseridir.

Bu tabaka, kendi içine giren mevceleri bir ayna gibi arza aksettiriyorlar.

Son zamanlarda çok yüksek tabakalardaki sıcaklığın ölçülmesine muvaffakıyet hasıl olmuştur. 100 kilometreden yukarı yüksekliklerde takriben 100 derece sıcaklık hüküm sürüyor. Bu hararet 300 kilometre yüksekliklerde 1,100 dereceyi buluyor. Bu sıcaklık birçok madenlerin eritilmesi için lâzım gelen hararetin çok üstündedir.

Maamafih müthiş bir hararete raslamak korkusu şimdilik bizi tayyare ile stratosfere çıkmkatan vazgeçirmiyecektir.

Her tarafta halline çalışılan, fakat henüz muvaffakıyet elde edilemiyen daha mühim meseleler mevcuddur. Bunun başında stratosfere çıktıkça havanın hafiflemesinin tayyareler üzerinde yapacağı tesir gelir. Motörün muayyen devriyle 10 kilometre yükseklikte iki misli bir süratle uçmak, yani ayni mahrukatla iki misli mesafe katetmek mümkündür. Zira bu mıntakada hava kesafeti az ve binnetice uğranılan mukavemet hafiftir. Buna mukabil ise bu yüksekliktе insan havasızlıktan rahatsız oluyor.

Modern bir motörün de havaya fevkalâde ihtiyacı vardır. Esans yakmak için dakikada aşağı yukarı 50,000 litre hava kullanıyor. Büyük yüksekliklerde hava tazyıkı o kadar azdır ki, silindirler işlerken sarfettikleri süratle kendilerine gerekli olan havayı massedemiyorlar ve hareketleri yavaşlıyor. Modern teknik bunun çaresini bulmuştur.

Bu da, bizzat motörler ve yahut kaçırılan gazlar tarafından harekete getirilen kompresseurler vantilâtörlerdir. Bu suretle istenilen kesafet elde ediliyor, ve silindirlere işlemek için muhtaç oldukları hava temin olunuyor.

Karburateurde mevcud olan eski mahzurlar, tulumba vasıtasiyle silindirlere doğrudan doğruya mahruk mayii akıtmak usulüne başvurulduğu gündenberi kaldırılmıştır. Bundan başka modern pervaneler, stratosferde hızlı uçuşa uydurulabilir.

4 - 5 kilometre yüksekliklerde oksijenin kifayetsizliği tehlikeli surette hissedilmektedir. Nefes almak güçlüğü hissedilmezden evvel fiziki ve akli bir zayıflık duyulur, tayyareci bir takım kâbuslara tutulur, ve irade kuvveti azalır. Tecrübe için 10 kilometre yükseklikte uçmuş olan bir pilot, stratosferde bu ârızalara kurban gitmesine ramak kalmış olduğunu söylüyor.

Pilot inerken radyo ile kendisine verilen işaretleri güçlükle anlamıştır. Tayyareci, işaretleri veren istasyona doğru uçtuğunu zannediyordu. Hakikatte ise merkez üzerinde uçuyordu. Sahilden 200 kilometre uzaklaşmış iken hatasını anlıyarak geri dönmüş ve haznesinde kalmış olan birkaç kilo benzini kullanarak sahile cebri bir iniş yapmıştır.

Kâfi mikdarda oksijen bulunsa bile bir takım ihtiyati tedbirlere başvurmak icap eder. Bunun için tek çare vardır: O da hava tazyıkını yeryüzündeki tazyık derecesinde tutan hususi bir kabine ile tayyareyi teçhiz etmektir. Bu sahada hiç bir yerde tecrübe henüz ileri gidilememiştir.

Şimdiye kadar yapılmış olan uçuşlar, stratosfer hakındaki bilgilerimizin pek az olduğunu göstermiştir. Yalnız şu anlaşılmıştır ki orada devamlı ve hoşa gitmiyen hava kargaşalıkları yoktur. Altı bin metre yükseklikten itibaren, fena havaların estiği sahalar müstesna, hava bütün kuvvetini kaybediyor.

Fakat stratosferde de bazan kasırgalar ve fırtınalar çıkıyor ve bunların sürati 300 kilometreyi geçiyor ki arzın hiç bir noktasında bu şiddette kasırgalara raslanmaz. Şimdiye kadar tecrübe uçuşları sakin havalarda yapıldığından bu yüksek tabakalar için hakiki ve kati bir fikir edinmek mümkün olmamıştır.

Hava tekniği, evvelemirde bu sahalarda hâkimiyetini temin etmeli ve bu noksan bilgilerimizi tamamlamalıdır.

Tren seferleri yeniden azaltıldı

Bugünden itibaren tatbik edilecek yeni hareket cetvelini yazıyoruz

Ankara 4 (A.A.) — Haber aldığımıza göre hasıl olan bazı zaruretler dolayısile işleme günleri evvelce tahdit edilmiş olan katarlara ilâveten diğer bir kısım katarların seferlerinin de azaltılmasına Devlet Demiryolları Umum Müdürlüğünce karar verilmiştir.

5/1/942 tarihinden itibaren işleme günleri değiştirilen ve azaltılan yolcu katarlarının günlerini gösterir cedveller aşağıdadır:

1 — Haydarpaşa - Samsun - İskenderun:

Pazartesi, salı, perşembe ve cumartesi günleri Haydarpaşadan saat 15 de hareket eden tren, ertesi günleri saat 10 da Ankaradan her iki istikamette kalkacaktır. Samsuna geliş 11,40 da, İskenderuna 18,33 dedir. Her çarşamba, cuma, pazar ve pazartesi günleri İskenderundan saat 8,02 trenler ertesi günleri saat 20,25 de Ankaradan Haydarpaşaya hareket edecektir.

2 — Haydarpaşa - Erzurum - Diyarbakır:

Pazartesi, çarşamba, cuma ve pazar günleri Haydarpaşadan saat 20,25 de kalkan tren ertesi günleri saat 15 de Ankaradan Erzurum ve Diyarbakır istikametlerinde hareket edecek, ve Erzuruma saat 8 de, Diyarbakıra saat 6 da varacaktır. Çarşamba, cuma, cumartesi ve pazartesi günleri hem Diyarbakırdan hem Erzurumdan hareket eden trenler, Ankaradan cuma, pazar, pazartesi ve çarşamba günleri saat 15,20 de Haydarpaşaya kalkacaklardır. İstanbula varış 7,43 dedir.

3 — Ankara - Zonguldak:

Her pazartesi, çarşamba, cuma ve cumartesi günleri hem Ankarzdan, caktır. Hareket saatleri Ankara 17,15, Zonguldak 17,05 dir.

4 — Ankara - İzmir «Basmane»:

Her pazartesi, çarşamba, cuma ve pazar günleri karşılıklı birer tren kalkacaktır. Hareket Ankaradan 15,20 de, İzmirden 8,25 dedir.

5 — Ankara - Alsancak:

Hareket günleri pazartesi, çarşamba, cuma ve pazardır. Saatler Ankaradan 15,20, Alsancaktan ise tam gece yarısıdır.

6 — Ankara - Balıkesir:

Her pazartesi, perşembe, cumartesi günleri Ankaradan saat 20,25 de, Balıkesirden ise 10 da karşılıklı birer tren kalkacaktır.

7 — Haydarpaşa - Konya - Diyarbakır:

Her pazartesi, çarşamba, cuma ve pazar günleri Haydarpaşadan saat 12 de kalkan tren, ertesi günleri Konyadan saat 14 de ve onun ertesi günleri de 2,30 da Adanadan ve 20,45 de Malatyadan hareket edecektir. Buna karşı Diyarbakırdan yine pazartesi, çarşamba, cuma ve cumartesi günleri saat 22,30 da kalkan tren ertesi günleri 9,50 de Malatyadan ve onun ertesi günleri de 2,05 de Adanadan, 15,40 da ise Konyadan hareket ede-

Kar dün de devam etti

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

veriyoruz. Fakat ne kadar olsa soğuk çalışmalarına biraz engel teşkil ediyor. Yeniden de takviye ameleleri alıyoruz. Tramvayların bir haftaya kadar işliyemiyeceği şayiaları doğru değildir. Gerçi yolların süratle açılması karın devamına ve soğuğa bağlıdır. Fakat bu akşama kadar ekseri hatları açabileceğimizi ümid ediyorum. Esasen İstanbul cihetinde Bahçekapı - Fatih - Aksaray arasında tek arabalarla seferler yapılabilmektedir. Fazla adam bulursak Topkapı - Yedikule cihetini de biran evvel açacağız.»

Tünel eskisi gibi sabah saat yediden yirmi bire kadar çalışacaktır. Şişli - Tünel arabaları yirmi dörde kadar işliyecektir.

Üsküdar tramvayları da işliyemiyor. Dün birçok amele hattı açmak için çalışmıştır.

Tren seferleri

İstanbul ile Ankara arasında tren seferleri devam ediyor. Ankara ekspresi dün sabah bir saat gecikerek gelmiştir. Ankaraya mutad trenler ve Bayram münasebetile gelenlerin geri dönmeleri için iki fazla tren hareket etmiştir.

Bunlardan başka dün saat 12 de İzmir ve Konya havalisi için saat 15 de Sıvaş ve Samsun için, 20,25 de, Erzurum için birer katar kaldırılmıştır.

Haydarpaşa - Pendik ile Sirkeci - Bakırköy banliyöleri dün işlemişlerdir.

Konya treni dün gelememiştir. Bu hatta çok kar bulunduğu, Konya ile Meydan arasındaki Bozdağı yarmasının karla kapandığı haber alınmıştır.

Dün sabah Sirkeciden Kırklareli ve Uzunköprüye tren hareket etmemiştir. Evvelki gün hareket eden tren Hadımköyüne kadar gitmiş ve oradan geri dönmüştür.

Donmak üzereyken kurtarılanlar

Kartal civarındaki bir köyden gelen Ahmed isminde bir adam, yol üzerinde karla örtülü bir arabaya raslamış ve arabanın içinde biri erkek biri kadın 2 kişinin donmakta olduğunu görerek civardaki karakola haber vermiştir. Vaka yerine yetişenler, atın öldüğünü, adamla kadının fena vaziyette kaldıklarını görerek, Kartala getirmişler ve hastalar oradan da hastaneye kaldırılmışlardır.

Evvelâ erkek kendisine gelmiş, ve isminin Hüseyin olduğunu, kadının karısı ve isminin Ayşe olduğunu ve hastalanan karısını doktora götürmek için yola çıktıklarını söylemiştir.

Bundan başka Yeşilköy civarındaki Samanlıköye gitmek için yola çıkan Necmi isminde 16 yaşında bir çocuk da donmak üzereyken kurtarılmıştır. Fakat fazla soğukta kalan Necminin eli ve bir ayağı donmuştur.

Maçkada Bayır sokağında 56 numarada oturan Rıza oğlu Mustafa, dün İstiklâl caddesinden geçerken kayarak düşmüş, sağ bacağı kırılmıştır. Mustafa Beyoğlu hastanesine kaldırılmıştır.

Belediye, şehrin uzak semtlerindeki halkın ekmeksiz kalmamasını temin için dün kendi vesaiti ile bu yerlere ekmek göndermiştir.

Konyada kar ve soğuklar

Konya (Akşam) — Konyada yirmi senedenberi görülmemiş kar ve soğuklar başlamıştır. Kar fasılalarla yağmakta, soğuklar her gün, sıfırın altında 15,17 dereceyi göstermektedir.

Kaza ve köylerle münakale kesilmemiştir.

Edirnede dünkü koşuyu kazananlar

Edirne 4 (Akşam) — Atletizm ajanlığınca düzenlenen 4000 metrelik koşu bugün karlı ve gayet soğuk bir havada yapılmıştır. Birinciliği Halil Çekiç, ikinciliği İbrahim, üçüncülüğü Nuri kazandılar.

Kış gecelerinde hoş vakit geçirmek için meşhur

ARSEN LÜPEN

Büyük ve heyecanlı roman serisini okuyunuz!

Bu seri 6 büyük ve resimli ciltten. Beher cildin fiati 80 kuruş.

6 Cildlik takımı birden alanlar için fiati: 4 liradır

Tevzi veri: AKŞAM matbaası tel: 20681

Yüzde yirmi iskonto kuponu

Bu kuponu kesip «AKŞAM Matbaası Kitap servisine» getirir veya gönderirseniz fiat üzerinden size yüzde 20 iskonto yapılacaktır.

Prof. Dr. KEMAL CENAP

Lamartin caddesi 5. Doğu Palas No. 14. Taksim. Telefon: 43963 Hergün saat 15 - 18.

Memedeki ve memeden kesilen çocuklara gıda

Fosfarin ZiYA

Yavruların iyi beslenmelerini, tonbul ve gürbüz olmalarını temin eder. Deposu: Ziya Unları ve Gıda müstahzaratı Fabrikası. Volto Han No. 2 - 6 Asmaaltı cad. İstanbul

«AKŞAM» ın faydalı neşriyatı

	Kuruş
Tarih öğreniyorum — Ahmed Refik	30
Çocuklara coğrafya kıraatleri — Faik Sabri	50
Don Kişot — Cervantes	25
Nereden geliyoruz? — Faik Sabri	40
Gülliverin seyahatleri	75
Yer yüzü Gök yüzü — Faik Sabri	150
Bir Türk kızının Amerika yolculuğu — Faik Sabri	75

Tevzi yeri: AKŞAM matbaası

«AKŞAM» karilerine mahsus yüzde 20 tenzilât kuponu

Dr. A. Asım Onur

Ortaköy Şifa Yurdu

Şehir gürültüsünden uzak bir yerde büyük bir parkın içinde ve çamların ortasında fevkalâde güzel manzaralı çok temiz ve iyi bakımlı, kadın, erkek her türlü hastalara açık hususî hastane. Sinirlerini ve yorgunluğunu dinlendirmek ve nekahat devrini geçirmek istiyenlere mahsus yegâne müessese.

Telefon: 42221

Çocuk doktoru

Ahmet Akkoyunlu

Taksim - Talimhane Palas 4 numara. Pazardan maada her gün saat 15 ten sonra. Telefon: 40127

AKŞAM

Abone bedeli

	Türkiye	Ecnebi
Senelik	1400 kuruş	2700 kuruş
6 Aylık	750 »	1450 »
3 Aylık	400 »	800 »
1 Aylık	150 »	»

Posta ittihadına dahil olmıyan ecnebi memleketler: Seneliği: 3600, altı aylığı 1900, üç aylığı 1000 kuruştur.

Telefonlarımız Başmuharrir: 20565 Yazı işleri: 20765 — İdare: 20681 Müdür: 20497

Zilhicce 17 — Kasım 59

S.	İm.	Gü.	Öğ.	İki.	Ak.	Yat.
E. 12.46	2,33	7,26	9,47	12,00	1,38	
Va. 5,39	7,26	12,19	14.40	16.54	18,32	

NEVROZiN

Baş, diş, nezle, grip, romatizma

Nevralji, Kırıklık ve Bütün ağrıları derhal keser

İcabında günde 3 kaşe alınabilir. Her yerde Pullu kutuları ısrarla isteyiniz.

Etiketli Gül fidanlığı

Siyah Gül dahil

250 den fazla en nadide gül varlyetesi, Nis karanfillerinin zengin bir kolleksiyonu, Hollanda glayöllerinin iri, çiçekli muhtelif renkte soğanları ve sair fidanlar vardır. 1941 - 1942 kataloğu yeni çıkmıştır. Talep üzerine gönderilir. Taşradan sipariş kabul olunur. Fiatler ehvendir.

Kerami Parıldar
Uncular caddesi No. 28
Üsküdar

Dr. İHSAN SAMİ

BAKTERİYOLOJİ LÂBORATUARI

Umumî kan tahlilâtı, frengi noktai nazarından (Wasserman ve Kahn teamülleri) kan küreyvatı sayılması. Tifo ve sıtma hastalıkları teşhisi, idrar, cerahat balgam, kazurat ve su tahlilâtı ültra mikroskopi, hususî aşılar istihzarî, kanda üre, şeker, Klorür, Kollesterin miktarlarının tayini.

Divanyolu No. 113. Tel: 20981

«AKŞAM» neşriyatı

MUHTELİF ESERLER

	Kuruş
Kadın asker olursa — Necdet Rüştü	50
İtalyadan Amerikaya nasıl uçtular — M. Saffet	35
İttihad ve Terakki tarihinde esrar perdesi: Yakup Cemil niçin ve nasıl öldürüldü — M. Ragıb	150
Edebî hatıralar — Hüseyin Cahid	60
Hikâyeler, şiirler, hicivler ve saire — Fazıl Ahmed	80
25 kuruşa tam bir roman serisi	
Dipsiz kuyu — Vâ-Nû	25
Pempe pırlanta — Vâ-Nû	25
İki cinayet gecesi — Hikmet Feridun	25
Karacaahmedin esrarı — Vâ-Nû	25
Kardeş katili — Vâ-Nû	25

Tevzi yeri: AKŞAM matbaası

«AKŞAM» karilerine mahsus yüzde 20 tenzilât kuponu

Lokman Hekim

(Dr. HAFIZ CEMAL)

Dahiliye mütehassısı

Divanyolu 104

Muayene saatleri Pazar hariç her gü. 2,5 — 5 Tel: 22398

Doktor Fethi Erden LABORATUVARI

[Cerrahpaşa hatanesi bakteriyoloğu] Kan, idrar, balgam, mevaddı gaita tahlilleri ve (idrar vasıtasile gebeliğin ilk günlerinde katî teshisi) yapılır. Beyoğlu,

KUŞ TÜYÜNDEN

Yastık, Yorgan, Yatak kullanmak hem kesenize hem de sıhhatinize faydalıdır. BİR KUŞTÜYÜ YASTIK 2 LİRADIR

Yastık, yorganları da pek ucuzdur. Adres: İstanbul Çakmakçılar, Sandalyacılar sokak, Ömer Bali oğlu Kuş tüyü Fabrikası. Telefon: 23027.

Maarif Matbaası Müdürlüğünden

Cinsi	Beher tonu Lra K.	Tahminen sevk olunacak ton miktarı	Tahminen tutarı Lira K.	% 7.5 teminat akçesi Lira K.
Ambalajlı makine sandığı	45 —	30	1335 —	101 25

Matbaamızdan alınarak Ankara'da Cebeci'de gösterilecek mahalle teslim 30 ton kadar makine ve aksamının nakli açık eksiltmeye konulmuştur. Şimendifer, rıhtım ve bilûmum nakil masraları müteahhide ait olacaktır. Muhammen bedeli beher ton (45) liradır. Taliplerin 12/1/1942 pazartesi günü saat on birde Cağaloğlunda Yüksek Okullar Muhasebeciliğinde teminatlarile birlikte hazır bulunmaları ilân olunur. Şartname Müdürlükte parasız olarak verilir. (11434)

Sümer Bank Umumî Müdürlüğünden

1 — Bankamız tarafından kurulmakta olan fabrikaların demir pencere ve kapı imalâtında kullanılmak üzere müfredatı aşağıda yazılı 100 ton köşebent ve75 ton te demirine ihtiyaç vardır.

Köşebend	30/30/3	30 ton
»	35/35/4	25 »
»	40/40/5	20 »
»	45/45/5	15 »
»	50/50/6	10 »
		100
Te demiri	30/30/4	25 »
» »	35/35/4,5	15 »
» »	40/40/5	15 »
» »	45/45/5,5	10 »
» »	50/50/6	10 »
		75

2 — Köşebend ve demirlerinin tulleri 2 metreden aşağı olmayacaktır. Metrede birden az deliği ve passız olmak şartile kullanılmış olanları da kabul edilecektir.

3 — Köşebend ve te demiri Devlet Demiryolları istasyonlarından birinde teslim edilecek ve vagon tartısı tesellüme esas olacaktır.

4 — Birer tondan aşağı olmamak şartile yapılacak teklifler kabul edilecektir.

5 — Teklifler 6/1/1942 tarihine kadar Ankarada Sümer Bank Umumî Müdürlüğüne tevdi edilmiş olacaktır.

6 — Banka teklifleri nazarı itibara almakta serbesttir. «9647» «11444»

Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğü İstanbul Bölgesi Başkanlığından:

1 — Fatihte Fevzipaşa bulvarı üzerinde (49984) lira (16) kuruş keşif bedelli Fatihte Spor sahası birinci kısım toprak tesviyesi ve tanzimi işi 2/1/1942 tarihinden itibaren 15 gün müddetle ve kapalı zarf usulü ile eksiltmeye çıkarılmıştır.

2 — Eksiltme 16/1/1942 cuma günü saat 16 da Taksim İstanbul Bölgesi binasında toplanacak hususi komisyonda yapılacak ve en makul ve kanuni teklif kabul edilerek başka bir muameleye hacet kalmadan ihale kesbi kat'iyet edecektir.

3 — Muvakat teminat (3748) lira (80) kuruştur.

4 — Bu işe ait evrak şunlardır:

A) Proje
B) Hususi fenni şartname ve umumi esaslar
C) Nafia Vekâleti Yapı işlerio umumi fenni şartnamesi.
D) Bayındırlık işleri genel şartnamesi
E) Keşif hülâsası
F) Eksiltme şartnamesi
G) Mukavele örneği

Bu evrak her gün (250) kuruş mukabilinde yukarıda yeri yazılı Bölge binasında Muhasebe servisinden alınabilir.

5 — İsteklilerin en az bir taahhütte (30000) liralık bina veya toprak tesviyesi işi yaptığına dair İstanbul vilâyetinden ihale gününden asgari üç gün evvel alacakları ehliyet vesikasile 2490 numaralı kanunun emrettiği şekilde hazırlanmış teklif mektuplarını teminat akçası ve 941 yılına ait Ticaret odası vesikasile birlikte yukarıda gün ve saatı yazılı ihale gününden bir saat evvel İstanbul Bölgesi Muhasebe servisine makbuz mukabilinde tevdi eylemeleri lüzumu ilân olunur. «11519»

Antalya orman çevirge Müdürlüğünden

1 — Antalya vilâyetinin Gündoğmuş kazasına bağlı hudutları şartnamede yazılı «Karadere Karpuz» devlet ormanından 4677 gayri mamul metreküp çam ağacı bir sene içinde çıkarılmak üzere 24/12/941 tarihinden itibaren 20 gün müddetle ve kapalı zarf usulile satışa çıkarılmıştır.

2 — Arttırma 13/1/942 tarihine müsadif salı günü saat 15 de Antalya orman çevirge müdürlüğü binasında yapılacaktır.

3 — Çamın beher gayri mamul metreküpü 490 kuruştur.

4 — Muvakkat teminat 1718 lira 80 kuruştur.

5 — Şartname ve mukavelename projeleri Ankarada orman umum müdürlüğü ve Antalya orman çevirge müdürlüğünde görülebilir.

6 — İsteklilerin Ticaret Odası vesikasile birlikte 13/1/942 günü muayyen saatten bir saat evvel teklif zarflarile ihale komisyonuna mürcaatları. «8»

Ev, Apartıman kiralamak için

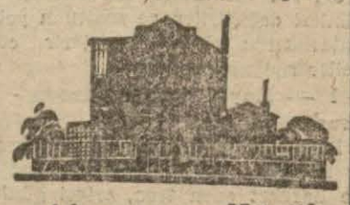

«Akşam» ın Küçük

Doktor Bahaddin Lûtfi Varnalı

OPERATÖR ÜROLOG

Böbrek, mesane, idrar ve tenasül yalları hastalıkları mütehassısı

Beyoğlu, İş Bankası karşısında, Emir Nevruz sokağı, Panaiya apart. No. 2

Türkiye Cümhuriyeti ZiRAAT BANKASI

Kuruluş tarihi: 1888 — Sermayesi: 100,000,000 Türk lirası Şube ve ajans adedi: 265

Ziraî ve ticarî her nevi banka muameleleri

Para biriktirenlere 28,800 lira ikramiye veriyor.

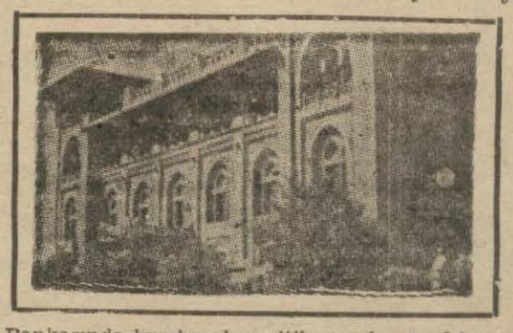

Ziraat Bankasında kumbaralı ve itibarsız tasarruf hesaplarında en az 50 lirası bulunanlara senede 4 defa çekilecek kur'a ile aşağıdaki plâna göre ikramiye dağıtılacaktır.

4 adet	1.000	liralık	4.000 lira	100 adet	50	liralık	5.000 lira
4 »	500	»	2.000 »	120 »	40	»	4.800 »
4 »	250	»	1.000 »	160 »	20	»	3.200 »
40 »	100	»	4.000 »				

DİKKAT: Hesaplarındaki paralar bir sene içinde 50 liradan aşağı düşmiyenlere ikramiye çıktığı takdirde % 20 fazlasile verilecektir.

Kuralar senede 4 defa 11 eylûl, 11 birincikânun, 11 mart ve 11 haziran tarihlerinde çekilecektir.

YENİ PUDRA

Renkleri ÖNÜNDE Kadınların HAYRETİ

Bu Pudralar, Sihirli bir "Colorimetrique„ makine ile istihsal edilmiştir.

TENİN GÜZELLİĞİNİ ON MİSLİ ARTTIRIR

Teninize en uygun gelecek pudranın tam ve hakikî rengini veren yeni bir "Colorimetrique„ makine icat edilmiştir.

Bu sayede, şimdiye kadar görülmemiş derecede emsalsiz güzellikte yeni pudra renkleri istihzar edilmesi imkânı hâsıl olmuştur. Bu yeni pudra, su geçirmez "Empermeabl" dır. Yağmur ve rüzgâra rağmen bütün gün sabit kalır. En sıcak bir dans salonunda bile burnun parlamasına mani olur. Teniniz taze, nermin ve sevimli olur. Yeni Tokalon pudraşını bugün tecrübe ediniz ve hemen daha genç görününüz. Tokalon pudrası kullanmakla iyi neticeler alacağınız teminatlıdır. Aksi takdirde paranız iade olunur.

M. M. V. Hava Müsteşarlığından:

Hava müstesarlığı teknik taburu için otomobil ve traktör makinisti ve meydan ve yol inşaatına vakıf ustalara ihtiyaç vardır.

Verilecek ücret miktarları yapılacak imtihanda gösterecekleri ehliyete göre 50-120 lira arasındadır. Taliplerin dilekleri ile Hava Müsteşarlığına müracaatları (9310) (11054)

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum idaresi ilânları

Muhammen bedeli (18000) lira olan muhtelif eb'atta bakır çekme boru, çelik, saç, yuvarlak bakır ve pirinç çubuk, bakır, pirinç ve çinko levhalar, külçe çinko ve alminyum, muhtelif cins ve eb'atta demir, çelik, bakır, pirinç tel galvanize kablo, sinek, kalbur, pirinç kafes telleri ve bağdadilik kafes telli gibi madeni malzeme teahhüdünü ifa edemeyen müteahhit nam ve hesabına (14/1/1942) çarşamba günü saat (15) on beşte Haydarpaşa Gar binası dahilindeki komisyon tarafından pazarlıkla satın alınacaktır.

Bu işe girmek isteyenlerin (2700) liralık kat'i teminat ve kanunun tayin ettiği vesaikle birlikte pazarlık günü saatine kadar komisyona müracaatları lâzımdır.

Bu işe ait şartnameler komisyondan parasız olarak dağıtılmaktadır. «11524

★

Muhammen bedeli 34.128 (Otuz dört bin yüz yirmi sekiz) lira olan 31.600 Kg. muhtelif karfiçe çivisi 19/1/1942 pazartesi günü saat 15,30 da kapalı zarf usulü ile Ankara'da İdare binasında toplanan Merkez 9 uncu Komisyonunca satın alınacaktır.

Bu işe girmek isteyenlerin 2559,60 (İki bin beş yüz elli dokuz lira altmış kuruş) liralık muvakkat teminat ile kanunun tayin ettiği vesikaları ve tekliflerini aynı gün saat 14,30 a kadar adı geçen Komisyon Reisliğine vermeleri lâzımdır.

Şartnameler parasız olarak Ankara'da Malzeme dairesinden, Haydarpaşa'da Tesellüm ve Sevk Şefliğinden temin olunur. (11544)

Fethiye belediyesinden

Motopomp alınacaktır

Fethiye belediyesi yangın teşkilâtı için 15 - 20 beygir kuvvetinde deniz ve dere suyu kullanmağa elverişli bir adet tekerlekli motopomp alınacaktır. İşbu motopompun son Alman anlaşması gereğince ithali için hükûmetin hususi müsaadesi vardır. Taliplerin 7/1/942 tarihine kadar Fethiye Belediyesine müracaatları ve teklifnamelerin motopompun cinsf, evsaf, yedek parça ve saireleri hakkında mufassal malûmatı ve kendisine elverişli gördüğü gümrüklü, gümrüksüz İstanbul veya Fethiye teslim fiatı teslim müddeti ve teklife göre % 7,5 teminatı ihtiva etmesi ilân olunur. «11371»

İstanbul Orman Müdürlüğünden

1 — Eskişehir Orman fidanlığı için asgari 35 metre yüksekliğe saatte 40 ton su çıkarabilecek mazot ile işler saatte 10 kilovat takatli Elektrik jeneratörü ile birlikte tam Dizel tipi bir motör kapalı zarf usulile satın alınacaktır.

2 — Fenni idari şartnameleri ve mukavele örneği İstanbul Orman Müdüriyetinde görülebilir.

3 — Muvakkat teminat 800 liradır.